

UCHWAŁA NR 115/XVI/04
RADY MIEJSKIEJ W CZERWIEŃSKU

z dnia 29 września 2004 roku

w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Czerwieńsk” oraz „Planu gospodarki odpadami dla Gminy Czerwieńsk” stanowiącego integralną część programu.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. *o samorządzie gminnym* (Dz.U. z 2001r. - tekst jednolity Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) i art. 18 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. *Prawo ochrony Środowiska* (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) oraz art. 14 ust.6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.), w związku z art. 10 ust.4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - *Prawo ochrony Środowiska*, ustawy *o odpadach* oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1065 z późn. zm.) **uchwala się, co następuje:**

1. Uchwala się „Program ochrony środowiska dla Gminy Czerwieńsk stanowiący załącznik nr 1 oraz "Plan gospodarki odpadami dla Gminy Czerwieńsk" stanowiący integralną część programu jako załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

2. Uchwała podlega publikacji w miesięczniku Czerwieńsk U NAS.

3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czerwieńska.

4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1
do Uchwały nr 115/16/04
Rady Miejskiej w Czerwieńsku
z dn. 29 września 2004 r.

GMINA I MIASTO CZERWIĘŃSK

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA **DLA GMINY CZERWIĘŃSK** **NA LATA 2004 – 2011**

Czerwieńsk, wrzesień 2004

Zamawiający:

**Urząd Gminy i Miasta Czerwieńsk
Rynek 25,
66-016 Czerwieńsk**

Wykonawca:

**Arcadis Ekokonrem Sp. z o.o.
50-512 Wrocław
ul. Tarnogajska 18**

Główni autorzy opracowania:

**mgr inż. Małgorzata Juchniewicz
mgr Magdalena Wilk
mgr Joanna Sokół-Woźniak**

Prezes Zarządu:

mgr Marek Adamek

ARCADIS
EKOKONREM

Spis treści

1. WSTĘP	7
1.1. Podstawa prawna opracowania i forma realizacji zamówienia	7
1.2. Ogólna charakterystyka obszaru objętego Programem	7
1.3. Koncepcja Programu	7
1.4. Metodyka tworzenia Programu	8
1.5. Uwarunkowania Programu	8
1.6. Zawartość dokumentu Programu	10
2. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE	11
2.1. Jakość powietrza atmosferycznego	11
2.1.1. Cel średniookresowy do 2011 roku	11
2.1.2. Kierunki działań do 2011 roku	12
2.1.3. Ochrona powietrza atmosferycznego – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007	12
2.2. Hałas	12
2.2.1. Cel średniookresowy do 2011 roku	12
2.2.2. Kierunki działań do 2011 roku	13
2.2.3. Hałas – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007.....	13
2.3. Wody powierzchniowe i podziemne	14
2.3.1. Cele średniookresowe do 2011 roku	15
2.3.2. Kierunki działań do 2011 roku	16
2.3.3. Zaopatrzenie w wodę – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007	17
2.3.4. Gospodarka ściekowa – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007.....	18
2.4. Gospodarka odpadami	19
2.4.1. Stan wyjściowy	19
2.5. Promieniowanie elektromagnetyczne	20
2.5.1. Stan wyjściowy	20
2.5.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku.....	20
2.6. Poważne awarie	20
2.6.1. Stan wyjściowy	20
2.6.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku.....	20
2.6.3. Awarie przemysłowe – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007.....	21
3. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY	21
3.1. Ochrona lasów	21
3.1.1. Cel średniookresowy do 2011 roku	21
3.1.2. Kierunki działań do 2011 roku	22
3.1.3. Ochrona lasów – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007	22

3.2. Ochrona przyrody i krajobrazu.....	23
3.2.1. Stan wyjściowy	23
3.2.2. Cele średniookresowe do roku 2011	23
3.2.3. Kierunki działań do roku 2011	24
3.2.4. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007.....	24
3.3. Ochrona gleb	25
3.3.1. Stan wyjściowy	25
3.3.2. Cel średniookresowy do 2011 roku	25
3.3.3. Kierunki działań do 2011 roku	26
3.3.4. Ochrona powierzchni ziemi – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007.....	26
3.4. Ochrona zasobów kopalin	27
3.4.1. Stan wyjściowy	27
3.4.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku.....	27
3.4.3. Kierunki działań do 2011 roku	27
3.4.4. Ochrona zasobów kopalin – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007	28
4. CELE I ZADANIA O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM.....	28
4.1. Integracja aspektów ekologicznych z rowojem społeczno- gospodarczym	28
4.1.1. Turystyka i rekreacja	28
4.1.1.1. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku	29
4.1.2. Rolnictwo.....	30
4.1.2.1. Cele średniookresowe i kierunki działań do 2011 roku.....	31
4.1.3. Przemysł	32
4.1.3.1. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku	33
4.1.4. System transportowy	34
4.1.4.1. Cele średniookresowe i kierunki działań do 2011 roku.....	34
4.2.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku.....	35
4.2.3. Edukacja ekologiczna – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007.....	37
5. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW,	38
MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	38
5.1. Kształtowanie stosunków wodnych	38
5.1.1. Cel średnioterminowy i kierunki działań do 2011 roku.....	38
5.1.2. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007	39
5.2. Wykorzystanie energii odnawialnej	40
5.2.1. Stan wyjściowy	40
5.2.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku.....	40
5.2.3. Wykorzystanie energii odnawialnej – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007	40
6. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM.....	41
6.1. Wprowadzenie.....	41
6.1.1. Instrumenty polityki ochrony środowiska	41
6.1.2. Instrumenty prawne	41
6.1.3. Instrumenty finansowe.....	43
6.1.4. Instrumenty społeczne	44
6.1.5. Instrumenty strukturalne	45
6.3. Upowszechnianie informacji dla środowisku.....	46

6.4. Organizacja zarządzania środowiskiem.....	47
6.4.1. Wprowadzenie	47
6.4.2. Ogólne zasady zarządzania środowiskiem.....	47
6.4.3. Zarządzanie programem ochrony środowiska	48
6.4.4. Monitoring wdrażania programu	49
6.4.5. Harmonogram wdrażania Programu	51
6.5. Główne działania w ramach zarządzania Programem	51
7. ASPEKTY FINANSOWE WDRAŻANIA PROGRAMU.....	53
7.1. Wprowadzenie.....	53
7.2. Potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć Programu.....	53
7.3. Koszty realizacji przedsięwzięć w latach 2004-2007	53
7.3.1. Wprowadzenie	53
7.3.1. Koszty realizacji przedsięwzięć w latach 2004-2007	54
7.3.2. Prognoza podziału kosztów wg źródeł finansowania	54
9. SPIS LITERATURY.....	55
10. WYKAZ SKRÓTÓW	55

Załączniki: Stan środowiska Gminy i Miasta Czerwieńsk

Spis tabel

Tabela nr 1. Miejscowości atrakcyjne pod względem krajobrazowym i turystycznym	28
Tabela nr 2. Wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Czerwieńska	50
Tabela nr 3. Harmonogram wdrażania Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Czerwieńsk.....	51
Tabela nr 4. Główne działania w ramach zarządzania środowiskiem	51
Tabela nr 5. Szacunkowe koszty wdrażania Programu w latach 2004-2007 (w tys PLN).....	54
Tabela nr 6. Struktura finansowania Programu ochrony środowiska w latach 2004-2007	54

Spis rycin

Rycina nr 1. Jakość gruntów w Mieście i Gminie Czerwieńsk w 2000 roku.....	25
Rycina nr 2. Użytkowanie gruntów w % w gospodarstwach indywidualnych w Mieście i Gminie Czerwieńsk (GUS, 2003)	31
Rycina nr 3. Pracujący w % w Mieście i Gminie Czerwieńsk (GUS, 2003)	33
Rycina nr 4. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska.....	48

1. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna opracowania i forma realizacji zamówienia

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. z dnia 20 czerwca 2001 r. nr 62, poz. 627) nakłada na zarządy gmin obowiązek opracowania programów ochrony środowiska.

Zamówienie zostało zrealizowane w postaci dwóch podstawowych dokumentów, którymi są:

- **Program¹ ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Czerwieńsk na lata 2004 – 2011.** Dokument ten spełnia wymagania gminnego programu ochrony środowiska.
- **Plan² gospodarki odpadami dla Miasta i Gminy Czerwieńsk na lata 2004 - 2011.** Dokument Planu spełnia wymagania planu gminnego.

1.2. Ogólna charakterystyka obszaru objętego Programem

Miasto i Gmina Czerwieńsk położona jest w zachodniej części powiatu zielonogórskiego i graniczy od:

- zachodu z powiatem krośnieńskim,
- od północy z powiatem świebodzińskim (gmina Skąpe),
- od północnego – wschodu z gminą Sulechów,
- od południowego wschodu z gminą Zielona Góra,
- od południa z gminą Świdnica.

Miasto i Gmina Czerwieńsk to gmina miejsko-wiejska, w skład której wchodzi 16 miejscowości, z których największą pod względem liczby ludności jest Nietków (1222 osób wg stanu na 31.12.2003 roku). Najmniejsze miejscowości to Wyszyna (5 osób), Piaśnica (10 osób) i Boryń (80 osób). Miasto i Gmina Czerwieńsk zamieszkiwane było przez 9 378 osób. W samym mieście mieszka około 44% ludności mieszkającej w Mieście i Gminie Czerwieńsk.

1.3. Koncepcja Programu

Koncepcja Programu oparta jest głównie o zapisy trzech dokumentów, którymi są:

- Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku.
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010”, dostosowana do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska.
- Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”.

Program podaje:

- Cele ekologiczne średniookresowe do 2011 roku wraz z kierunkami działań poprzedzone krótką charakterystyką stanu wyjściowego oraz listę przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2004 – 2007,
- Monitoring realizacji Programu,
- Aspekty finansowe wdrażania Programu.

Obecnie brakuje wielu aktów wykonawczych do „Prawa ochrony środowiska” i do kilkunastu ustaw komplementarnych, których treść powinna być uwzględniana w Programie. Oznacza to, że *niniejszy „Program.....” ma formułę otwartą* i w miarę wejścia w życie wspomnianych przepisów wykonawczych będzie on korygowany i uszczegóławiany.

Program ochrony środowiska pozostaje w ścisłej relacji z „Programem ochrony środowiska dla Powiatu Zielonogórskiego”, „Strategią Gminy Czerwieńsk na lata 2002-2010”. Z dokumentów tych

¹ W dalszej części dokumentu mówiąc o Programie mamy na myśli „Program ochrony środowiska”

² W dalszej części dokumentu mówiąc o Planie mamy na myśli „Plan gospodarki odpadami”

wynikają główne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego omawianego obszaru i związane z nimi kierunki presji na środowisko.

1.4. Metodyka tworzenia Programu

Zgodnie z wymaganiami ustawy „Prawo ochrony środowiska” i „Wytycznymi do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” duży nacisk położono na proces opracowania programu i na elastyczność jego treści. W początkowych etapach prac nad Programem zwrócono szczególną uwagę na wymianę informacji i spotkania robocze.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na Burmistrzu. Końcowym etapem proceduralnym, kończącym prace nad Programem jest przyjęcie Programu przez Radę Miejską w formie uchwały.

1.5. Uwarunkowania Programu

Jako podstawa niniejszego Programu zostały przyjęte zasady realizacji polityki ekologicznej, cele i zadania ujęte w dokumencie "II Polityka Ekologiczna Państwa", "Programie wykonawczym do II PEP na lata 2002 - 2010" oraz w dostosowanej do wymagań ustawy "Prawo ochrony środowiska", opracowanej "Polityce ekologicznej państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 -2010".

Zasady polityki ekologicznej

Polityka ochrony środowiska Powiatu Zielonogórskiego jest oparta na zasadach polityki ekologicznej państwa . Razem z *zasadą zrównoważonego rozwoju* jako nadrzędnej uwzględniono szereg zasad pomocniczych i konkretyzujących, m.in.:

- **Zasadę prewencji** (np. zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń poprzez stosowanie najlepszych technik (BAT), recykling, zintegrowane podejście do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń zgodnie z zaleceniami Dyrektywy Rady 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli, wprowadzanie pro-środowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami itp.)
- **Zasadę „zanieczyszczający płaci”** odnoszącą się do odpowiedzialności za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń.
- **Zasadę integracji** polityki ekologicznej z politykami sektorowymi oznaczającą uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi.
 - **Zasadę skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej** odnoszącą się do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska a następnie do oceny osiągniętych wyników a oznaczającą potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

Strategia Gminy Czerwieńsk jest dokumentem będącym podstawą programowania rozwoju gminy. Rozwój gospodarczy gminy jest uwarunkowany specyficznymi czynnikami związanymi bezpośrednio z gminą i powiatem oraz z najbliższym otoczeniem.

Mocne strony związane z ochroną i ich wpływem na stan środowiska przedstawione w Strategii Gminy Czerwieńsk przedstawiono poniżej:

a) infrastruktura techniczna

- rozwinięta sieć dróg kołowych, połączona z przejściem granicznym
- dobrze rozwinięta sieć dróg kolejowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym
- funkcjonowanie na terenie miasta nowoczesnej oczyszczalni ścieków
- rozwinięta infrastruktura techniczna (wodociągowa)

b) ochrona środowiska

- dobry ogólny stan środowiska
- walory przyrodniczo-krajobrazowe (m.in. Gryżyński Park Krajobrazowy)
- brak występowania szkodliwych emisji
- unikalność flory i fauny

- wysoki stopień zalesienia
- c) przedsiębiorczość
 - możliwość wykorzystania terenów polderowych zalewowych do uprawy alternatywnych źródeł energetycznych
 - czyste środowisko jako czynnik rozwoju gospodarstw ekologicznych
- d) turystyka
 - walory krajobrazowo- przyrodnicze
 - bliskość granicy i zainteresowanie gmin
 - zabytki dziedzictwa kulturowego
 - bogaty program imprez kulturalnych w sezonie turystycznym
- e) rekreacja
 - duża ilość terenów wolnych od infrastruktury przemysłowej
 - środowisko ekologiczne (niskie zanieczyszczenia)
 - położenie w dolinie Odry
 - rozbudowa parku miejskiego

Strategia przedstawia 3 cele główne:

- 1) Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności gminy
- 2) Podnoszenie poziomu kształcenia i wychowania, kultury i rekreacji
- 3) tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

W ramach każdego z celów Strategia przedstawia cele operacyjne i działania, które im towarzyszą.

Poniżej przedstawiono wybrane cele zawarte w Strategii.

W ramach celu pierwszego wymienia się przede wszystkim:

- promocję wizerunku gminy (utworzenie strony internetowej gminy, poświęconej gospodarce i turystyce w regionie, oraz podniesienie atrakcyjności zabudowy zespołu rynku w Czerwieńsku)
- aktywizację gospodarczą gminy (w tym wykorzystanie rzeki Odry do utworzenia przystani kajakowej w Bródkach i Będowie, usprawnienie układów komunikacyjnych – obwodnica Płoty-Czerwieńsk-Nietków)
- udoskonalenie i rozbudowę infrastruktury technicznej (rozbudowa systemów wodociągowych – Sycowice i Wysokie, rozbudowa i modernizacja ujęcia wody w Czerwieńsku, uporządkowanie i modernizacja sieci wodociągowej w Płotach i Laskach, gazyfikacja oraz kanalizacja miejscowości gminy Czerwieńsk)
- poprawę stanu środowiska przyrodniczego (uatrakcyjnienie miejsc przyrodniczych - zbiornik małej retencji w Czerwieńsku, park w Czerwieńsku, Nietkowie, Laskach, arboretum, park safari; ochrona istniejących ekosystemów leśnych)
- wykorzystanie dziedzictwa kulturalnego (odnawianie cmentarzy, kościołów)
- rozwój turystyczny gminy (budowa tras rowerowych o znaczeniu lokalnym i regionalnym oraz rozbudowa tras komunikacji pieszej)

W ramach trzeciego celu na uwagę zasługują następujące cele operacyjne:

- rolnicze wykorzystanie doliny Odry i okolic Leśniowa Wielkiego (upowszechnianie i wprowadzanie uprawy wierzby energetycznej w dolinie Odry po obu jej brzegach, rozbudowa i modernizacja systemu ochrony przeciwpowodziowej na obszarach zalewowych, upowszechnianie i zalesianie wolnych przestrzeni nieużytków drzewostanem absorbującym wodę, tworzenie warunków dla rozwoju gospodarstw produkujących zdrową żywność, utworzenie punktu doradztwa rolnego i wspierania rozwoju przedsiębiorczości)
- wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych (Gminny Program Agroturystyczny);(tworzenie informacji o programie agroturystycznym, budowa ścieżek rowerowych z ościennymi gminami, organizowanie cykli szkoleń poświęconych agroturystyce, weryfikacja istniejących szlaków turystycznych i ich oznakowanie, reaktywowanie przystani kajakowych).

1.6. Zawartość dokumentu Programu

Konstrukcja dokumentu opiera się na schemacie identycznym jak w „Polityce ekologicznej państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010”. Program będzie zawierał, oprócz niniejszego rozdziału 1 (*Wstęp*), następujące rozdziały:

- **Rozdział 2 Jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne** (zanieczyszczenia powietrza, oddziaływanie hałasu, jakość wód, gospodarowanie odpadami, promieniowanie elektromagnetyczne i awarie przemysłowe).
- **Rozdział 3 Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody.**
W rozdziale przedstawiono następujące zagadnienia:
 - ochrona lasów,
 - ochrona przyrody i krajobrazu,
 - ochrona gleb,
 - ochrona zasobów kopalin.
- **Rozdział 4 Cele i zadania o charakterze systemowym.** Rozdział ten ujmuje następujące zagadnienia:
 - integracja aspektów ekologicznych z rozwojem społeczno-gospodarczym,
 - edukacja ekologiczna i udział społeczeństwa w sprawach ochrony środowiska,
- **Rozdział 5 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii:** kształtowanie stosunków wodnych, wykorzystanie energii odnawialnej.

Zagadnienia ujęte w rozdziałach 3 do 5 oraz edukacja ekologiczna zostały opracowane poprzez podanie stanu wyjściowego (w oparciu o załącznik: Stan środowiska Miasta i Gminy Czerwieńsk) i celów średniookresowych do 2011 roku oraz kierunków działań. Ponadto pod każdym z rozdziałów podano przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007.

- **Rozdział 6 Zarządzanie środowiskiem**
- **Rozdział 7 Aspekty finansowe wdrażania Programu;** koszty wdrożenia przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2004 – 2007 i źródła finansowania. Koszty ujmują zarówno koszty zarządzania środowiskiem, współpracy, ewentualnych badań i opracowań oraz koszty inwestycyjne.

Niniejszy dokument posiada:

- załącznik - Stan środowiska Miasta i Gminy Czerwieńsk

2. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE

2.1. Jakość powietrza atmosferycznego

Badania monitoringowe prowadzone na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk (jeden punkt pomiarowy gdzie badane jest stężenie SO₂ i NO₂) wykazują podwyższone ale nieprzekraczające dopuszczalnych norm wartości stężeń dwutlenku azotu i siarki, w szczególności w miesiącach zimowych kiedy to do powietrza zostają wprowadzone dodatkowe zanieczyszczenia powstające w paleniskach domowych. Dużą uciążliwością jest emisja niska, tym bardziej, że gospodarka ciepłownicza w gminie oparta jest na lokalnych indywidualnych kotłowniach, w których głównie wykorzystuje się węgiel kamienny. Miasto i Gmina Czerwieńsk nie jest zgazyfikowana. W niewielkiej ilości prywatnych budynków stosuje się gaz propan-butan (osiedle Akacyjowa i Składowa). Na stan jakości powietrza atmosferycznego ma również wpływ emisja komunikacyjna (głównie droga wojewódzka nr 280). Ze względu na dynamiczny w ostatnich latach wzrost liczby samochodów, oddziaływanie ruchu samochodowego na środowisko ma tendencje rosnące, co również może mieć znaczenie na stan jakości powietrza atmosferycznego.

2.1.1. Cel średniookresowy do 2011 roku

Cel do 2011 roku:

Poprawa stanu jakości powietrza na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk

Istotny wpływ na jakość powietrza mają lokalne kotłownie, pracujące dla potrzeb ogrzewania budynków użyteczności publicznej i osiedli mieszkaniowych, małe i średnie podmioty gospodarcze spalające węgiel w celach grzewczych i technologicznych oraz piece węglowe stosowane w indywidualnych gospodarstwach domowych. Ograniczenie niskiej emisji prowadzone jest poprzez stopniową likwidację kotłowni wyposażonych w stare wyeksploatowane kotły opalane węglem (podłączenie do sieci ciepłej lub instalowanie kotłowni gazowych lub olejowych). W przypadku pieców domowych poprzez instalowanie kotłów wykorzystujących bardziej ekologiczne nośniki ciepła (w tym niekonwencjonalne) bądź, ze względu na specyfikę regionu - wymianę starych wyeksploatowanych kotłów węglowych na nowoczesne, wysoko sprawne, posiadające atest przyjaznych dla środowiska. Istotnym czynnikiem wpływającym na obniżenie emisji z indywidualnych palenisk domowych jest poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców: wiedza nt. szkodliwości spalania butelek plastikowych, gumy, opakowań z powłoką aluminiową oraz sposobów oszczędzania energii (termomodernizacja, stosowanie materiałów energooszczędnych w budownictwie).

Rowiązaniem jest również prowadzenie procesu gazyfikacji miejscowości gminy (prace takie są prowadzone przez Media Odra Warta Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzeczu) - trwają prace przygotowawcze związane z budową sieci rozdzielczej gazu ziemnego na terenie gminy. MOW deklaruje, że dostawa gazu do użytkowników nastąpi w 2004 roku. Ponadto wprowadzanie upraw ekologicznych np. wierzby energetycznej w dolinie Odry (za Strategią w ramach celu operacyjnego „Rolnicze wykorzystanie doliny Odry i okolic Leśniowa Wielkiego”).

Ruch uliczny i transport jest istotnym zagrożeniem walorów środowiska i zdrowia człowieka. Przewiduje się, że emisja ze środków transportu będzie rosła (szacunkowo do 2007 roku), a następnie malała. Redukcja ta będzie wynikiem poprawy infrastruktury drogowej, a także wycofaniem benzyny ołowiowej (w 2005 roku) i lepszym stanem technicznym pojazdów.

Ciągle usprawnianie i uatrakcyjnianie transportu zbiorowego przyczyni się do zmniejszenia ruchu samochodów prywatnych, zwłaszcza osób dojeżdżających do pracy.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu silnikowych środków transportu zbiorowego, konieczna jest dalsza ich modernizacja (autobusy spełniające wymagania norm EURO 2 i EURO 3).

W krajach Unii Europejskiej kompleksową regulację w tej dziedzinie stanowi tzw. dyrektywa ramowa w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza w otoczeniu - 96/62/EC. Określa ona podstawowe ramy prawne, w tym ujednoczone metody i kryteria oceny jakości powietrza i jest uzupełniana

2.1.2. Kierunki działań do 2011 roku

- Opracowanie programu termomodernizacji małych obiektów ze zmianą nośnika ciepła na bardziej ekologiczne z możliwością ubiegania się o środki UE
- Gazyfikacja miejscowości Gminy Czerwieńsk
- Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Edukacja ekologiczna mieszkańców zmierzająca do wyeliminowania spalania odpadów w kotłowniach domowych

2.1.3. Ochrona powietrza atmosferycznego – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE						
1	Przedsięwzięcie	Promowanie budownictwa stosującego materiały energooszczędne				
	Jednostki realizujące	Starostwo Powiatowe, UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	Brak kosztów dodatkowych				
		Środki własne				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 0,0 tys. PLN						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Modernizacja kotłowni				
	Jednostki realizujące	Gmina Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2006-2007				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania			100,0	100,0	200,0
		Środki własne				
2	Przedsięwzięcie	Budowa sieci gazowej				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004-2007				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania			bd		
		MOW				
Koszty inwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 200,0 tys. PLN						

2.2. Hałas

Na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk monitoring uciążliwości związanej z hałasem prowadzono m.in. przy trasie nr 32 w Leśniowie Wielkim. Pomiary wskazały na nie przekraczanie dopuszczalnych poziomów hałasu.

Istnieje jednak konieczność podjęcia działań ograniczających emisję hałasu komunikacyjnego szczególnie na terenie zabudowy mieszkaniowej. Najlepszą metodą jest budowa ekranów akustycznych czy nasadzenie zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów ulicznych.

W Mieście i Gminie Czerwieńsk nie występuje problem hałasu przemysłowego. Ewentualna uciążliwość może występować tylko w granicach danego przedsiębiorstwa.

2.2.1. Cel średniokresowy do 2011 roku

Cel do 2011 roku:

Zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego

Problem zagrożenia emisją hałasu należy integrować z aspektami planowania przestrzennego w opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Problem ten będzie narastał wraz z rozbudową sieci drogowej.

Najważniejszym celem w zakresie ochrony środowiska przed hałasem będzie utrzymanie małego narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu, co przede wszystkim dotyczy hałasu emitowanego przez środki transportu.

Ponadto działaniami zmniejszającymi zagrożenie hałasem może być budowa ekranów akustycznych (pomocne w tym względzie będą wytyczne do sporządzania programów operacyjnych w zakresie budowy ekranów akustycznych, które będą opracowane pod nadzorem Ministerstwa Środowiska - termin realizacji: 2006) oraz wymiana okien na dźwiękoszczelne w najbardziej niewralgicznych punktach.

Ważne jest również zwiększenie udziału transportu rowerowego i zbiorowego, ponadto modernizacja istniejącej sieci drogowej, budowa obwodnic.

W następnych latach planuje się budowę drogi objazdowej Miasta Czerwieńska co w znacznym stopniu zmniejszy ruch przebiegający przez tereny miasta.

W Strategii Miasta i Gminy Czerwieńsk w jednym z celów operacyjnych wskazuje się również na usprawnienie układów komunikacji kołowych (obwodnica Płoty, Czerwieńsk-Nietków).

2.2.2. Kierunki działań do 2011 roku

- Budowa nowych tras obwodnicowych, wprowadzanie zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów ulicznych
- Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów odnośnie standardów akustycznych.

2.2.3. Hałas – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

HAŁAS						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE W KOMPETENCJI POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Prowadzenie badań hałasu dla obszarów wzmoczonego ruchu samochodowego				
	Jednostki realizujące	Zarządy Dróg				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	-				
2	Przedsięwzięcie	Wprowadzenie zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego sprzyjających ograniczeniu zagrożenia środowiska hałasem				
	Jednostki realizujące	Gmina				
	Lata realizacji	2004 - 2005				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	Brak kosztów dodatkowych				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 0,0 tys. PLN						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE						
1	Przedsięwzięcie	Systematyczne wprowadzanie pasów wielowarstwowej zieleni izolacyjnej				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	Własne				
2	Przedsięwzięcie	Budowa ul. Brzozowej				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	własne				

3	Przedsięwzięcie	Budowa ul. Jasnej				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
		90,0				90,0
	Źródła finansowania	własne				
4	Przedsięwzięcie	Budowa ul. Klonowej				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
		30,0				30,0
	Źródła finansowania	własne				
5	Przedsięwzięcie	Remont drogi Nietków - Boryń				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
		50,0				50,0
	Źródła finansowania	50% własne, 50% FOGR				
6	Przedsięwzięcie	Remont drogi gminnej w Leśniowie Wielkim o nawierzchni gruntowej				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
		19,0				19,0
	Źródła finansowania	50% własne, 50% FOGR				
7	Przedsięwzięcie	Modernizacja nawierzchni w miejscowości Sudoł, ul. Krośnieńska				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2006-2007				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	25% - własne, 75% - fundusze strukturalne				
8	Przedsięwzięcie	Modernizacja drogi Nietkowice - Sycowice				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004-2006				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	50% - własne, 50% - pozyskane				
Koszty inwestycyjne w latach 2004 - 2007		-				262,0 tys. PLN

2.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Jakość wód powierzchniowych płynących – rzeki

Monitoringiem lokalnym na terenie Miasta i Gminy Miasta Czerwieńsk objęte są rzeki Zimny Potok (zwany też Zimną Wodą) i Łacza (w związku z eksploatacją oczyszczalni ścieków z Zielonej Góry). W 2002 roku na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk prowadzono badania jakości wody w 5 punktach (2 punkty monitoringu na rzece Zimny Potok i 3 punkty na rzece Łacza).

Zimny Potok w 2002 roku – powyżej ujścia Łaczy (miejscowość Wysokie) prowadziła wody klasy II (nastąpiła poprawa stanu jakości wody w stosunku do 2001 roku). Z kolei poniżej ujścia Łaczy wody były pozaklasowe.

Jakość wód rzeki Łączy (przed ujściem do Zimnej Wody) była pozaklasowa (bez zmian w klasyfikacji ogólnej w stosunku do roku 2001). Łączy powyżej Czerwieńska miała II klasę natomiast poniżej klasę non.

Monitoring wód podziemnych

Na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk znajdują się dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych o nr 148 „Sandr rzeki Pliszki” i nr 150 „Pradolina Warszawa-Berlin (Koło-Odra)”.

W 2002 r. i 2003 roku na terenie Miasta Gminy Czerwieńsk monitoring prowadzono w dwóch punktach sieci krajowej: w pobliżu miejscowości Wysokie - na granicy gmin Czerwieńsk i Zielona Góra – ppk nr 792 i 793.

W 2002 roku w stosunku do 2001 roku stwierdzono pogorszenie się jakości wód w tych punktach (z klasy Ib do II). Natomiast w 2003 roku jakość wody uległa znowu poprawie.

Sieć wodociągowa

Gmina Czerwieńsk zwodociągowana jest w 97% (jedyną miejscowością nie posiadającą sieci wodociągowej jest miejscowość Wysokie). W 100% zwodociągowane jest Miasto Czerwieńsk.

W Mieście i Gminie Czerwieńsk sieć wodociągowa miała w 2002 roku łączną długość 70,7 km (niecałe 11% długości sieci w całym powiecie) w tym w Mieście Czerwieńsku – 11,9 km.

W porównaniu z rokiem 2001 długość sieci wodociągowej wzrosła o 5,6 km. Wzrosła również ilość podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych. Zmalało zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w 2002 roku Miasto i Gmina Czerwieńsk znajdowało się na III miejscu w powiecie zaraz po Sulechowie i Zielonej Górze).

Ścieki i sieć kanalizacyjna

Miasto Czerwieńsk jest skanalizowane 94 % a Gmina Czerwieńsk nie jest skanalizowana. W ostatnim okresie skanalizowano osiedle Łężycka - Spokojna (wraz z przepompownią).

W 2002 roku z terenu Miasta i Gminy Czerwieńsk odprowadzono 186,8 dam³ ścieków siecią kanalizacyjną, oczyszczono 158 dam³ ścieków w tym:

- 34 dam³ to ścieki oczyszczone w sposób biologiczny
- 124 dam³ to oczyszczone z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk działają dwie oczyszczalnie ścieków o charakterze komunalnym:

- Oczyszczalnia w Czerwieńsku – mechaniczno–biologiczna o przepustowości 1.100 m³/d, odbiornikiem jest rzeka Łączy. Oczyszczalnia ma duże rezerwy przepustowości 700 m³/d
- oczyszczalnia ścieków w Czerwieńsku – mechaniczno – biologiczna o przepustowości 150 m³/d, odbiornikiem jest rów kolejowy.

Są to wysokosprawne oczyszczalnie, które uzyskują dobre efekty redukcji zanieczyszczeń zawartych w ściekach, nie tylko w zakresie związków organicznych, lecz również w zakresie substancji biogenych – w ramach tzw. III stopnia oczyszczania ścieków.

2.3.1. Cele średniookresowe do 2011 roku

Cele do 2011 roku:

- 1. Poprawa jakości wód podziemnych i powierzchniowych*
- 2. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom Miasta i Gminy Czerwieńsk odpowiedniej jakości wody do picia*

Mówiąc o jakości wód należy podkreślić odmienne, niż dotychczas podejście do określania wymaganej jakości wód (tzw. jakość użytkowa wód).

Zgodnie z zapisami Prawa Wodnego, mówiąc o jakości użytkowej wód należy rozumieć:

- wody powierzchniowe i podziemne, które są lub mogą być wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia
- wody powierzchniowe wykorzystywane do celów rekreacyjnych, a w szczególności do kąpieli

- wody powierzchniowe przeznaczone do bytowania ryb, skorupiaków i mięczaków lub innych organizmów w warunkach naturalnych oraz umożliwiających migracje ryb
- Zatem, w najbliższym czasie dotychczasowa klasyfikacja ulegnie zmianie.

Osiągnięcie standardów obowiązujących w krajach UE w zakresie jakości wody, będzie wymagać szeregu działań organizacyjnych i programowych w sferze zarządzania zasobami wodnymi i przede wszystkim realizacji wielu kosztownych inwestycji w zakresie budowy systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków, retencjonowania wody oraz ochrony przed powodzią, a także budowy stacji uzdatniania wody celem dostarczenia wszystkim mieszkańcom gminy wody pitnej dobrej jakości.

Konieczne będzie uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminie, które przyczyni się nie tylko do poprawy jakości wód powierzchniowych ale także do wzrostu walorów krajobrazowych i rekreacyjnych, polepszenia warunków bytowania i rozwoju wielu gatunków roślin i zwierząt oraz zapobiegnie zanieczyszczeniu wód podziemnych, a w perspektywie długoterminowej doprowadzi do poprawy ich jakości. Jest to niezmiernie ważne, biorąc pod uwagę korzystanie z wód podziemnych do celów zaopatrzenia ludności.

Z punktu widzenia niniejszego programu ochrony środowiska obejmującego okres do 2011 roku istotne są zapisy Prawa wodnego nakładające na aglomeracje, o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) od 2000 - 15000, obowiązek wyposażenia w sieci kanalizacyjne dla ścieków komunalnych zakończone oczyszczalniami ścieków, zgodnie z ustaleniami krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w terminie do 31 grudnia 2015 r.

Jednym z ważniejszych celów operacyjnych zawartych w Strategii Gminy Czerwieńsk jest Udoskonalenie i rozbudowa infrastruktury technicznej, obejmująca rozbudowę/modernizację systemów:

- a) wodociągowych (Wysokie, Laski, modernizacja wodociągu we wsi Płoty)
- b) kanalizacyjnych (Leśniów Wielki – Sudół – Płoty – Wysokie – Czerwieńsk – Nietków – Laski; Sycowice – Będów – Nietkowice – Bródki)

W najbliższych latach na terenie Gminy z zakresu gospodarki ściekowej i wodnej będą realizowane przedsięwzięcia przedstawione w tabeli 2.3.3. i 2.3.4.

Kolejnym ważnym zagadnieniem jest ochrona przed powodzią. W zakresie ochrony przed powodzią: budowa, odbudowa i właściwe utrzymanie rzek, kanałów, wałów przeciwpowodziowych, stacji pomp melioracyjnych i budowli hydrotechnicznych należy do zadań Państwa.

2.3.2. Kierunki działań do 2011 roku

Gospodarka ściekowa

- Budowa oczyszczalni przydomowych w miejscach nie objętych zasięgiem sieci kanalizacyjnej w okresie perspektywicznym do 2010 roku
- Budowa, rozbudowa i systematyczna modernizacja sieci kanalizacyjnej
- Zintensyfikowanie kontroli miejsc nielegalnych odprowadzeń do wód powierzchniowych i likwidacja lokalnych źródeł zanieczyszczeń
- Budowa zbiorników na gnojowicę, płyt na obornik oraz przyzm na kiszonkę
- Dostosowanie zagospodarowania turystycznego jezior i sztucznych zbiorników wodnych do granicznych wielkości chłonności turystycznej

Gospodarka wodna

- Intensyfikacja działań związanych z budową, rozbudową i modernizacją wodociągów
- Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu dostosowania jakości wody do picia do standardów UE

2.3.3. Zaopatrzenie w wodę – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

ZAOPATRZENIE W WODĘ						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Prowadzenie bieżącej rejestracji i kontroli właścicieli nielegalnych podłączeń wodociagowych i wydawanie oraz egzekwowanie odpowiednich decyzji administracyjnych				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
		bkd	bkd	bkd	bkd	
	Źródła finansowania	Środki własne, fundusze pomocowe				
<i>Koszt y poza inwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 0,0 tys. PLN</i>						
ZAOPATRZENIE W WODĘ						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Budowa sieci wodociagowej dla wsi Wysokie				
	Jednostki realizujące	Gmina Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2005				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
		300,00	200,00			500,00
	Źródła finansowania	Środki własne gminy, WFOŚiGW, środki pomocowe				
2	Przedsięwzięcie	Modernizacja i rozbudowa sieci wodociagowej w Płotach				
	Jednostki realizujące	Gmina Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2006				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
				600,0		600,0
	Źródła finansowania	Środki własne i pomocowe				
3	Przedsięwzięcie	Budowa wodociagu dla wsi Laski				
	Jednostki realizujące	Gmina Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
		213,7				213,7
	Źródła finansowania	104,8 tys PLN– SAPARD, Środki własne				
4	Przedsięwzięcie	Budowa wieży ciśnień w Czerwieńsku				
	Jednostki realizujące	Gmina Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2006-2007				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
				350,0	350,0	700,0
	Źródła finansowania	50% - Środki własne i 50 % - fundusze strukturalne				
<i>Koszt y inwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 2013,70 tys. PLN</i>						

2.3.4. Gospodarka ściekowa – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

GOSPODARKA ŚCIEKOWA						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Prowadzenie bieżącej rejestracji i kontroli odprowadzania ścieków, w tym bieżąca identyfikacja właścicieli nielegalnych podłączeń i wydawanie oraz egzekwowanie odpowiednich decyzji administracyjnych				
	Jednostki realizujące	Urząd Gminy				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	bkd	bkd	bkd	bkd	bkd
-						
2	Przedsięwzięcie	Wprowadzenie zapisów w planie zagospodarowania przestrzennego chroniących obszary szczególnie wrażliwe przed zainwestowaniem i rygorystyczne przestrzeganie tych zapisów.				
	Jednostki realizujące	Urząd Gminy				
	Lata realizacji	2004 - ...				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania		bkd	bkd	bkd	bkd
-						
<i>Koszty pozainwestycyjne w latach 2004 - 2007 -0,0 tys.PLN</i>						
GOSPODARKA ŚCIEKOWA						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Budowa kanalizacji sanitarnej z przepompownianiami Leśniów Wielki, Sudół, Płoty				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004-2006				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	3422,0	2550,0	4992,0		10964,0
3573,0 – własne; 7391,0 – fundusze strukt.						
2	Przedsięwzięcie	Budowa kanalizacji dla wsi Nietków, Laski				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2006				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania			70,0	1350,0	1420,0
25% - własne, 75% - strukturalne						
3	Przedsięwzięcie	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla Nietkowiec, Będowa, Bródek				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2007-2010				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania			80,0	bd	80,0
własne						
4	Przedsięwzięcie	Podłączenie oczyszczalni ścieków PGR do oczyszczalni miejskiej				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	599,0				599,0
125,0 – własne, 474,0 – kontrakt wojewódzki						
5	Przedsięwzięcie	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Czerwieńsku				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004-2010				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	157,0	157,0	157,0	157,0	628,0
25% - własne, 75% - strukturalne						

6	Przedsięwzięcie	Uporządkowanie gospodarki ściekowej Czerwieńsku (pkt.6a, 6b, 6c):				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2006-2007				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	środki gminy, środki pomocowe, NFOŚiGW				
6a	Przedsięwzięcie	Likwidacja zbiornika IMHOFFA				
	Jednostki realizujące	PKP				
	Lata realizacji	2005-2006				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	PKP				
6b	Przedsięwzięcie	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w Płotach (2006r), Zagórz (2007r), Wysokich (2008r), Leśniowie Małym (2011r)				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2006-2011				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	25% własne, 75% fundusze strukt.				
6c	Przedsięwzięcie	Podłączenie Zakładu Taboru w Czerwieńsku do kanalizacji miejskiej				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2005-2008				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	PKP Cargo Zakład Taboru w Czerwieńsku				
7	Przedsięwzięcie	Montaż biologicznej oczyszczalni ścieków osada Dobrzęcin				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2004-2005				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	środki gminy, środki pomocowe, NFOŚiGW				
8	Przedsięwzięcie	Wykonanie oczyszczalni i instalacji tłocznej Będów, Bródki i Sycowice				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2007-2009				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	25% - własne, 75% - fundusze strukturalne				
Koszty inwestycyjne w latach 2004 - 2007		-14 361,0	tys.PLN			

2.4. Gospodarka odpadami

Jak już wcześniej powiedziano (rozdz.1.) częścią niniejszego "Programu ochrony środowiska ..." jest "Plan gospodarki odpadami ...", stanowiący osobny dokument.

2.4.1. Stan wyjściowy

Szczegółowe informacje zawarte są w dokumencie Planu.

2.5. Promieniowanie elektromagnetyczne

2.5.1. Stan wyjściowy

Pola elektryczne i magnetyczne, na które są bezpośrednio narażone organizmy żywe, na dzisiejszy stan wiedzy są czynnikiem o znikomej szkodliwości.

W załączniku do niniejszego Programu (Stan środowiska Miasta i Gminy Czerwieńsk) przedstawiono potencjalne źródła pól elektromagnetycznych. Są to głównie Stacje Telefonii Komórkowej.

2.5.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku

Cel do 2011r.:

Bieżąca kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego

Głównym działaniem z zakresu ochrony przed polami elektromagnetycznymi będzie prowadzenie badań, które pozwolą na ocenę skali zagrożenia promieniowaniem. Kolejnym ważnym zadaniem służącym do realizacji celu będzie wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed promieniowaniem (II PEP). Zapisy te będą podstawą do wprowadzenia stref ograniczonego użytkowania wokół urządzeń elektroenergetycznych, radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych gdzie rejestruje się przekroczenie dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego. W przypadku nowych urządzeń należy poszukiwać niskokonfliktowych lokalizacji.

Kierunki działań

- Prowadzenie badań poziomów pól elektromagnetycznych
- Uregulowanie stanu formalno-prawnego istniejących źródeł promieniowania elektromagnetycznego zgodnie z obowiązującą ustawą (województwo)

2.6. Poważne awarie

2.6.1. Stan wyjściowy

Na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk duże zagrożenie dla środowiska stanowią przede wszystkim zakłady stosujące w procesie technologicznym różnorodne związki chemiczne. Do takich zakładów należą przede wszystkim: CPN Ekoserwis Sp. z o.o. w Czerwieńsku. Innym źródłem nadzwyczajnych zagrożeń są drogi i szlaki komunikacyjne, po których odbywa się przewóz materiałów niebezpiecznych dla środowiska. Największa częstotliwość przewozów materiałów niebezpiecznych w gminie mieście Czerwieńsk występuje drodze wojewódzkiej nr 280 Zielona Góra – Czerwieńsk. Ponadto na stacji towarowej w Czerwieńsku odbywa się przeładunek paliw z cystern kolejowych na pojazdy ciężarowe. Związane to również może być z niekontrolowanymi przeciekami paliw i ewentualnym zanieczyszczeniem gruntu i wód podziemnych. Podobne zagrożenie stanowi żegluga śródlądowa.

2.6.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku

Cel do 2011 roku:

Eliminowanie i zmniejszanie skutków dla mieszkańców i środowiska z tytułu poważnych awarii przemysłowych

Generalnie obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej

Straży Pożarnej, a także wojewodzie. Szczegółowy opis obowiązków podaje ustawa Prawo ochrony środowiska.

Kierunki działań:

- Sporządzenie zewnętrznych (gminnych) planów operacyjno-ratowniczych dla terenów otaczających niektóre zakłady. Plany te leżą w gestii Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej przy współpracy z organami samorządu terytorialnego
- Wykreowanie właściwych zachowań mieszkańców w sytuacji wystąpienia awarii przemysłowej lub zagrożenia w wyniku transportu materiałów niebezpiecznych.

2.6.3. Awarie przemysłowe – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

AWARIE PRZEMYSŁOWE						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE						
1	Przedsięwzięcie	Aktualizacja tras optymalnego przewozu materiałów niebezpiecznych				
	Jednostki realizujące	Wojewoda, Urząd Gminy				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007	2004	2005	2007	2008	razem
		Brak kosztów dodatkowych				
	Źródła finansowania	-				
2	Przedsięwzięcie	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia				
	Jednostki realizujące	Starostwo Powiatowe, UG, pozarządowe organizacje				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007	2004	2005	2007	2008	razem
	Źródła finansowania	PFOŚiGW, GFOŚiGW				
Koszt y poza inwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 0,0 tys. PLN						

3. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody

3.1. Ochrona lasów

Wskaźnik lesistości dla Miasta i Gminy Czerwieńsk jest porównywalny ze wskaźnikiem lesistości dla całego powiatu – lasy i grunty leśne stanowią tu około 51% powierzchni terenu Miasta i Gminy Czerwieńsk. Przeważają tu siedliska boru świeżego a udział sosny przekracza 90% powierzchni leśnej. Ponadto w skład lasów wchodzi również brzoza, dąb oraz buki. Przeciętny wiek drzewostanu to 50 lat. Drzewostan w wieku powyżej 100 lat (wiek rębności) stanowi około 15% powierzchni gminy i występują głównie w trudno dostępnych miejscach nad Odrą. Obszary leśne objęte są ochroną i są to w większości lasy wodochronne, glebochronne, lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, lasy stanowiące ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, lasy położone w odległości 10 km od granic administracyjnych miasta.

3.1.1. Cel średniookresowy do 2011 roku

Cel do 2011:

Zrównowazona pod względem ekonomicznym, społecznym, ekologicznym gospodarka leśna

Jednym z celów wymienianych w „Strategii Gminy Czerwieńsk” jest „Poprawa stanu środowiska przyrodniczego”, co związane jest z ochroną istniejących ekosystemów leśnych. Również w ramach celu operacyjnego „Rolnicze wykorzystanie doliny Odry i okolic Leśniowa Wielkiego” wspomina się

o upowszechnianiu i zalesianu wolnych przestrzeni nieużytków (o dużej zawartości wody), drzewostanem absorbującym wodę.

Nadleśnictwa działające na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk podejmują działania związane z zalesieniami obszarów.

3.1.2. Kierunki działań do 2011 roku

- Lokalizacja zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, w tym kształtowanie granicy rolno-leśnej.
- Systematyczne zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo (zgodnie z ustawą)
- Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkody przemysłowe, degradacja)
- Zwiększenie różnorodności gatunkowej lasów i bieżąca ochrona istniejących kompleksów leśnych
- Edukacja ekologiczna w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych (zwiększenie różnorodności gatunkowej szczególnie w nasadzeniach porolnych)

3.1.3. Ochrona lasów – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

OCHRONA LASÓW						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Realizacja Planu odnowień i zalesień określonego w planie urzędowania gospodarstwa leśnego				
	Jednostki realizujące	Nadleśnictwa				
	Lata realizacji	2001 - 2010				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	bd	bd	bd	bd	
		odnowienia – środki własne , zalesienia – budżet Państwa				
2	Przedsięwzięcie	Realizacja Planu odnowień i zalesień określonego w planie urzędowania gospodarstwa leśnego				
	Jednostki realizujące	Nadleśnictwo Zielona Góra				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	25,0	25,0	25,0	25,0	100,0
		Budżet Państwa				
3	Przedsięwzięcie	Bieżące remonty dróg leśnych				
	Jednostki realizujące	Nadleśnictwa				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	bd	bd	bd	bd	
		Środki własne				
4	Przedsięwzięcie	Ochrona lasu				
	Jednostki realizujące	Nadleśnictwa: Przytok, Sulechów, Zielona Góra*				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	175,0*	175,0*	175,0*	175,0*	700,0*
		środki własne				
5	Przedsięwzięcie	Ochrona p. pożarowa lasu zgodnie z planem urzędowania lasu				
	Jednostki realizujące	Nadleśnictwa: Przytok, Sulechów, Zielona Góra*				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	135,0*	135,0*	135,0*	135,0*	540,0*
		środki własne				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2004 - 2007		- 1340,0 tys.PLN				

PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Zalesianie terenów rolniczych przez indywidualnych właścicieli				
	Jednostki realizujące	właściciele gruntów				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	t.d.o.	t.d.o.	t.d.o.	t.d.o.	
Źródła finansowania		właściciele gruntów				
Koszty inwestycyjne w latach 2004 - 2007 - tys. PLN						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE W KOMPETENCJACH POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Wspieranie zalesień gruntów rolnych w ramach działania planu rozwoju obszarów wiejskich				
	Jednostki realizujące	Starostwo Powiatowe, Gmina, Nadleśnictwa, właściciele gruntów				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	t.d.o.	t.d.o.	t.d.o.	t.d.o.	
Źródła finansowania		Budżet Państwa, środki pomocowe, właściciele gruntów				
Koszty inwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 0,0 tys. PLN						

3.2. Ochrona przyrody i krajobrazu

3.2.1. Stan wyjściowy

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk stanowiła 7% powierzchni obszarów prawnie chronionych z terenu powiatu (8 miejsce w powiecie) i jednocześnie prawie 18% całkowitej powierzchni Miasta i Gminy Czerwieńsk (GUS, 2003).

Znajduje się tu część Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego utworzonego dla zachowania walorów krajobrazowych i przyrodniczych rynny polodowcowej oraz znajdujących się w niej stawów, jezior i doliny rzeki Gryżynki.

3.2.2. Cele średniookresowe do roku 2011

W zakresie ochrony przyrody podstawowymi aktami prawnymi w UE są Dyrektywa Siedliskowa (dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory) i Dyrektywa Ptasia (dyrektywa Rady 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków). Mają one na celu utrzymanie różnorodności biologicznej państw członkowskich poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium.

Cel ten realizowany będzie m.in. poprzez utworzenie spójnej Europejskiej sieci ekologicznej pod nazwą Natura 2000, złożonej z tzw. Specjalnych Obszarów Ochrony (SOO), wytypowanych na podstawie Dyrektywy Siedliskowej i Obszarów Specjalnej Ochrony (OSO) wytypowanych na podstawie Dyrektywy Ptasiej. Obecnie na stronach internetowych www.mos.gov.pl znajdują się projekty rozporządzeń w sprawie określenia typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 i w sprawie wyznaczenia obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

Cele do 2011 roku:

- *Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych*
- *Ochrona walorów przyrodniczych krajobrazu rolniczego i rekreacyjnego*

W Mieście i Gminie Czerwieńsk nie ma obszarów przewidzianych do włączenia do sieci NATURA 2000.

Niemniej jednak ważna jest dalsza ochrona i rozwój obszarów i obiektów cennych przyrodniczo.

Na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk Gryżyński Park Krajobrazowy nie posiada planu ochrony (do 2006) a według ustawy parki narodowe, rezerваты przyrody i parki krajobrazowe powinny go posiadać.

3.2.3. Kierunki działań do roku 2011

- Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych,
- Tworzenie nowych obszarów i obiektów chronionych,
- Eksponowanie zabytków i ciekawych miejsc pod względem architektonicznym i krajobrazowym,
- Zintensyfikowanie współpracy organów administracji rządowej z nadleśnictwami w zakresie ochrony obiektów podlegających szczególnej ochronie oraz wymiana informacji
- Odnawianie cmentarzy i uzupełnianie drzewostanów w istniejących parkach

3.2.4. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

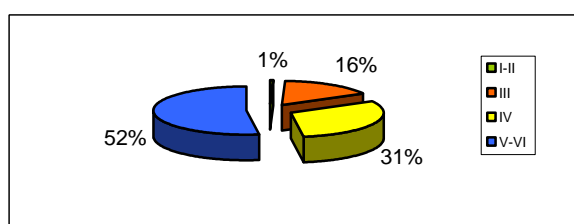
OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE W RAMACH WSPÓLPRACY Z POWIATEM						
1	Przedsięwzięcie	Promowanie rozwoju gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych w gminie				
	Jednostki realizujące	Gmina, Starostwo Powiatowe, ODR				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	-				
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
2	Przedsięwzięcie	Opracowanie „Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Czerwieńsk”				
	Jednostki realizujące	gmina				
	Lata realizacji	2004				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	Środki własne gminy				
3	Przedsięwzięcie	Opracowanie „Planu gospodarki odpadami” dla Miasta i Gminy Czerwieńsk				
	Jednostki realizujące	gmina				
	Lata realizacji	2004				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	Środki własne gminy				
4	Przedsięwzięcie	Wykonanie Planu Ochrony Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego				
	Jednostki realizujące	Urząd Wojewódzki				
	Lata realizacji					
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	Razem
	Źródła finansowania	Ministerstwo Środowiska, Wojewoda				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 120,0 tys. PLN						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
5	Przedsięwzięcie	Pielęgnacja i konserwacja istniejących obiektów i form ochrony przyrody				
	Jednostki realizujące	Gmina, Wojewódzki Konserwator Zabytków				
	Lata realizacji	Ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	Własne gminy, Wojewoda				
6	Przedsięwzięcie	Zagospodarowanie terenu przy kanale Ołobok na cele wypoczynkowe i rekreacyjne (8 ha)				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2007				
	Koszty w latach 2004 – 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	środki własne , środki pomocowe				

7	Przedsięwzięcie	Budowa ścieżek rowerowych				
	Jednostki realizujące	Gmina Czerwieńsk				
	Lata realizacji	2007				
	Koszty w latach 2004 – 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	Środki Gminy i środki europejskie				
Koszty inwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 594,0 tys. PLN						

3.3. Ochrona gleb

3.3.1. Stan wyjściowy

Na terenie Gminy Czerwieńsk najwięcej jest gleb klasy V i VI (52,3%), najmniej ale jednocześnie najwięcej w porównaniu z pozostałymi gminami powiatu zielonogórskiego jest gleb klasy I-II (0,6%). 20- 30 % udziału mają gleby dobre, kompleksów 2-4.

Rycina nr 1. Jakość gruntów w Mieście i Gminie Czerwieńsk w 2000 roku

Źródło: Dane ze Starostwa Powiatowego w Zielonej Górze.

Jakość gleb powiatu zielonogórskiego określono na podstawie badań Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gorzowie Wlkp. Badania obejmują odczyn gleby, zawartość wapnia i makroelementów. W Gminie dominują gleby kwaśne z wysokimi potrzebami wapnowania.

Źródło: Stan Środowiska w Województwie Lubuskim w 2001 roku

3.3.2. Cel średniookresowy do 2011 roku

Cel do 2011 roku:

Ochrona i właściwe wykorzystanie gleb

W związku z możliwym rozwojem rolnictwa ekologicznego na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk ważna jest ochrona gleb oraz utrzymanie najlepszych walorów produkcyjnych na jej terenie.

Wg art. 109 ust. 2 Prawa Ochrony Środowiska, w zakresie obowiązków Starosty leży prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi. Natomiast zakres i sposób prowadzenia tych badań może określić Minister właściwy ds. środowiska w drodze rozporządzenia.

Starosta prowadzi także corocznie aktualizowany rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenia standardów jakości gleby lub ziemi, z wyszczególnieniem obszarów, na których obowiązek rekultywacji obciąża starostę (Art. 110 POŚ). Kolejność realizowania przez starostę zadań w zakresie rekultywacji powierzchni ziemi określają powiatowe programy ochrony środowiska (art. 112 POŚ).

Racjonalne wykorzystanie zasobów gleb, zwłaszcza w ujęciu długookresowym, powinno polegać na:

- lepszym dostosowaniu do naturalnego, biologicznego potencjału gleb, formy ich zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji
- zagospodarowaniu gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacyjnej.

Jednym z celów operacyjnych w „Strategii Powiatu Zielonogórskiego” jest „wzrost poziomu wykształcenia ludności wiejskiej”, a co za tym idzie podnoszenie świadomości ekologicznej. W ramach tych działań w pierwszej kolejności prowadzone będą działania z zakresu edukacji ekologicznej rolników, mające na celu uświadomienie konsekwencji nieprawidłowej gospodarki rolnej i wskazanie właściwych rozwiązań. Istotnym kierunkiem działań będzie wdrażanie i upowszechnianie *Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR)*.

Znaczącej poprawie ulegnie świadomość ekologiczna mieszkańców. Marginalizacji ulegnie zjawisko dzikich wysypisk, wypalania łąk i ściernisk, wprowadzania ścieków do gruntów, wyrzucania odpadów.

Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa spowoduje, że coraz silniej popierane będzie rolnictwo ekologiczne. Szczególnie na obszarach o cennych walorach przyrodniczych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Stopniowo odstępować się będzie od bezściółkowej hodowli bydła, propagując hodowlę ściółkową, dostarczającą obornika, ważnego składnika strukturotwórczego gleby. Preferowane będzie:

- wprowadzanie racjonalnego nawożenia, uwzględniającego konieczność przeciwdziałania stratom materii organicznej gleb przez możliwe szerokie zastosowanie obornika i humusotwórczych upraw, poplonów i międzyplonów

- wprowadzanie urozmaiconych płodozmianów

- stosowanie maszyn nie powodujących nadmiernego ugniatania i wytwarzania tzw. „podeszwy glebowej”, która zmienia niekorzystnie właściwości gleb i przyspiesza odpływ wody oraz substancji biogenych z pól uprawnych.

Polityka ochrony gleb będzie również uwzględniać działania zapobiegające procesom erozji. Erozja wietrzna jest typowa dla otwartych przestrzeni rolnych, dlatego niezbędne będzie stosowanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych oraz podobnie, jak przy zapobieganiu erozji wodnej stałe utrzymanie gleby pod pokrywą roślinną. Również koncepcja rolnictwa ekologicznego obejmuje szereg działań w zakresie kształtowania struktury krajobrazu rolniczego, w tym zwłaszcza tworzenie barier biogeochemicznych przeciwdziałających procesom erozji wietrznej i wodnej, wzmagających retencję i stymulujących małe obiegi wody w agrosystemach, jak również eliminujących zanieczyszczenia chemiczne z wód gruntowych oraz wzbogacających zasoby biologiczne obszarów rolniczych.

Dla utrzymania optymalnego uwilgocenia gleby i prawidłowego systemu odwadniania konieczne będzie utrzymanie urządzeń melioracyjnych, rowów i drenażu w dobrym stanie. Eksploatacja tych systemów powinna polegać na regulacji odpływu wód i możliwie długim utrzymaniu zasobów wody w profilu glebowym.

Na terenie *gminy Czerwieńsk* nastąpi zalesianie gruntów porolnych oraz rekultywacja terenów po likwidacji wysypisk.

3.3.3. Kierunki działań do 2011 roku

- Wapnowanie gleb
- Racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów
- Wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego
- Wdrażanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych
- Ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych
- Wdrażanie programów rolno-środowiskowych

3.3.4. Ochrona powierzchni ziemi – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

OCHRONA GLEB						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE W KOMPETENCJI POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Rekultywacja terenów po składowiskach i po eksploatacji kruszyw (kopalin)				
	Jednostki realizujące	Gmina, podmioty gospodarcze prowadzące działalność eksploatacyjną				
	Lata realizacji					
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	środki własne gminy i podmiotów, PFOŚiGW				

2	Przedsięwzięcie	Bieżące porządkowanie terenów przyległych do osiedli (m.in. dzikich wysypisk)				
	Jednostki realizujące	Gmina				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
		100,0	100,0	100,0	100,0	400,0
	Źródła finansowania	środki własne gmin				
Koszty inwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 400,0 tys. PLN						

3.4. Ochrona zasobów kopalin

3.4.1. Stan wyjściowy

Na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk znajdują się złoża gazu ziemnego, ropy naftowej, kruszywa naturalnego i surowców ilastych ceramiki budowlanej.

3.4.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku

Cel do 2011 roku:

Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów surowców

W strategii w ramach aktywizacji gospodarczej gminy wymienia się Ochronę złóż kopalin poprzez racjonalne gospodarowanie ich zasobami i kompleksowe wykorzystanie kopalin, w tym kopalin towarzyszących. Regulacje dotyczące ochrony kopalin, zawarte są w ustawie Prawo ochrony środowiska (z dnia 27 kwietnia 2001 r.).

Minister Środowiska, wojewodowie i starostowie odpowiedzialni są za kształtowanie polityki ochrony złóż kopalin i gospodarowanie zasobami surowców. W przypadku złóż eksploatowanych istotne jest maksymalne wykorzystanie zasobów w granicach udokumentowania, a następnie skuteczna i właściwa, z punktu widzenia gospodarki przestrzennej i ochrony środowiska, rekultywacja wyrobiska. Obowiązki te głównie ciążyą na użytkowniku złoża, natomiast rolą administracji publicznej jest określenie warunków prowadzenia eksploatacji, jej zakończenia i rozliczenia.

W przypadku złóż nieeksploatowanych, jedynym sposobem zabezpieczenia zasobów udokumentowanych złóż przed ich utratą jest ochrona obszarów, na których występują, przed zainwestowaniem uniemożliwiającym późniejszą eksploatację.

Wydobywanie kopalin wiąże się z powstawaniem szkód w środowisku. Począwszy od prac poszukiwawczych złóż ropy i gazu w trakcie, których możliwe są erupcje solanki, gazu ziemnego czy też ropy naftowej powodujące zanieczyszczenie powietrza, gleby, wód podziemnych, stosowane są zabezpieczenia minimalizujące negatywny wpływ na środowisko efektów nieprzewidzianych nagłych zdarzeń, lecz w całości wpływu ich nie można zlikwidować. Duże zagrożenie dla środowiska może powodować eksploatacja złóż węgla brunatnego, wymagająca prowadzenia stałych odwodnień, zaburzających stosunki wodne na znacznym obszarze zwłaszcza, że odwadniane warstwy wodonośne mają kontakt hydrauliczny z wodami znaczących rzek i z tych względów wydobywanie węgla brunatnego na terenie województwa lubuskiego a tym samym powiatu zielonogórskiego nie powinno być podejmowane.

Wydobywanie kopalin systemem odkrywkowym powoduje degradację powierzchni terenu i praktycznie prace rekultywacyjne po zakończonej eksploatacji w niewielkim stopniu łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalin.

Eksploatacja żwiru w kopalni Nietków ma być jednym z czynników aktywujących gospodarczo gminę.

3.4.3. Kierunki działań do 2011 roku

- Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych
- Zapobieganie powstawaniu nielegalnych wyrobisk

3.4.4. Ochrona zasobów kopalin – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE						
1	Przedsięwzięcie	Ujęcie udokumentowanych złóż kopalin i udokumentowanych zbiorników wód podziemnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk				
	Lata realizacji					
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	bdk				
<i>Koszty inwestycyjne w latach 2004 - 2007</i>		- 0,0 tys. PLN				

4. Cele i zadania o charakterze systemowym

4.1. Integracja aspektów ekologicznych z rozwojem społeczno- gospodarczym

4.1.1. Turystyka i rekreacja

Atutami turystycznymi Miasta i Gminy Czerwieńsk są przede wszystkim lasy i ich położenie w pradolinie Odry. Do Czerwieńska ciągną się wzgórza morenowe, na których krawędzi leżą Laski, Nietków i miejscowość Wysokie natomiast w okolicach Płot i Leśniowa Wielkiego występują rozległe niecki wyżłobione przez topniejący lądolód skandynawski. W poniższej tabeli przedstawiono i omówiono ważniejsze miejscowości pod względem turystycznym w Gminie Czerwieńsk:

Tabela nr 1. Miejscowości atrakcyjne pod względem krajobrazowym i turystycznym

Miejscowość	Charakterystyka krajobrazu, otoczenia	zabytki	Inne atrakcje turystyczne
Będów	Liczne łowiska dla wędkarzy (n.p. Jezioro Słodkie)	Kościół p.w. Trójcy Św (1882r.)	-
Bródki	kanał Ołobok, o krystalicznie czystej wodzie, spływającej kaskadami do Odry, bogate runo leśne		System poniemieckich bunkrów. W pobliskich Brodach przeprawa promowa przez Odrę do Czerwieńska.
Leśniów Wielki	bogate runo leśne	Kościół parafialny z XIV Wewnątrz późnogotycki tryptyk z XVI i XVIII w. oraz późnobarokowy ołtarz i ambona. Drewniany Wiatrak: z początku XIX w.	-
Laski	W parku, przy dawnej oranżerii, wiele rzadkich gatunków drzew i krzewów. Ze względu na atrakcyjne położenie i warunki naturalne możliwość rozwoju agroturystyki	Klasyk dwór z początku XIX wieku na miejscu starszego, zapewne z XVII stulecia. W XIX wieku przekształcony w oranżerię	-
Nietków	Pierwsza siedziba rodu Rothenburgów, późniejszych założycieli Czerwieńska.	Kościół neogotycki zbudowany na miejscu starszego w 1886 roku. Barokowa brama z XVIII w., flankowana dwoma filarami, zdobionymi boniowaniem, zwieńczona wazonami.	W przypałacowym parku wiele okazów dendrologicznych. Na terenie zniszczonego po II wojnie światowej pałacu odbywają się obecnie środowiskowe imprezy plenerowe. Park krajobrazowy założony w drugiej połowie XIX wieku.

Nietkowiec	Ze względu na walory przyrodnicze duży potencjał agroturystyczny	Kościół parafialny z 1880 roku. Pałac późnoklasycyzyczny, z 1830 roku.	Park położony w sąsiedztwie pałacu. Jest niewielkim założeniem krajobrazowym, powstałym przed połową XIX wieku.
Płoty	las o bogatej florze i faunie. Okoliczne pola przeciętane licznymi strumieniami. Na pograniczu Płot czysty i bogaty w ryby akwen	-	-
Sycowice	Atrakcyjne tereny dla myśliwych. W pobliżu na 140 ha powierzchni, planowany jest prywatny park safari.	Kościół wzniesiony jako zbór protestancki w drugiej połowie XVIII wieku.	park krajobrazowy o dużych walorach przyrodniczych
Sudoł	Lasy bogate w grzyby. W okolicy 19 ha obszaru do wykorzystania na cele rekreacyjne	-	-

Ponadto w miejscowości Bródki znajduje się system poniemieckich, dobrze zachowanych bunkrów, sięgających południowej granicy Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego, przez który prowadzi pieszy szlak turystyczny „niebieski”.

Ponadto przez gminę prowadzą dwa szlaki turystyczne piesze - żółty i czarny (m.in. przez rezerwat leśny Zimny Potok – park zabytkowy Zatonie).

Dużą atrakcją na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk są dwie przeprawy promowe przez Odrę.

W Czerwieńsku znajduje się kompleks sportowo-rekreacyjny, na który składają się :

- Stadion sportowy im. Romana Winnickiego (wraz z zapleczem),
- Korty Tenisowe,

Ponadto znajduje się tu odkryta pływalnia, funkcjonująca w okresie letnim przy ul. Zielonogórskiej.

We wszystkich większych wsiach gminy znajdują się boiska sportowe.

Atrakcyjność turystyczną gminy zwiększają corocznie odbywające się na ziemi lubuskiej imprezy i wydarzenia kulturalne. Do najpopularniejszych z nich należą:

- Dni Czerwieńska w Czerwieńsku
- „Familiada Miast Partnerskich” – w Czerwieńsku
- Gminne Dożynki
- „Biesiada Nietkowska”
- „Noc świętojańska” w Laskach
- „Dzień Czystej Wody” w Czerwieńsku
- „Międzynarodowy Rajd Rowerowy Czerwieńsk – Drebkau”.

W Gminie Czerwieńsk działa jedno gospodarstwo agroturystyczne w miejscowości Nietków.

Na terenie Gminy istnieje jednak szereg miejsc pod zakładanie gospodarstw agroturystycznych. Mimo dość interesującej oferty, znacznego rozwoju wymaga infrastruktura turystyczna. Brakuje taniej bazy noclegowej, jak np. schroniska młodzieżowe, motele, mało jest również kąpielisk strzeżonych, campingów itp.

4.1.1.1. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku

Cel do 2011 roku:

Rozwój turystyki i agroturystyki poprzez optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy

W ostatnich latach obserwuje się modę na uprawianie aktywnej turystyki. Dlatego niezbędne jest wyznaczenie i odpowiednie utrzymanie szlaków turystycznych, konnych, kajakowych (reaktywowanie przystani rzecznych (kajakowych) np. w Nietkowie (za Startegią) oraz właściwe ich zagospodarowanie (wyznaczenie miejsc odpoczynku i biwakowania, uzupełnienie oznakowania oraz wyposażenie szlaków turystycznych w ławki, kosze na śmieci, toalety). Również szlaki wodne powinny zostać zaopatrzone w podstawowe elementy edukacji przyrodniczej (informacje o roślinności przybrzeżnej, występujących gatunkach fauny i flory). Konieczna jest dalsza budowa i przebudowa tras i ścieżek rowerowych o znaczeniu regionalnym i lokalnym (w Strategii takimi ścieżkami i

drogami mają być trasy :

- Zielona Góra – Wysokie – jezioro Niesłysz
- wzdłuż skarpy rzeki Odry w kierunku Krosna Odrzańskiego i Cigacic
- po miejscach atrakcyjnych w gminie: Czerwieńsk – Płoty – Leśniów Wielki – Drzonów
- Czerwieńsk – Nietków (kopalnia) – Laski (zespół pałacowy)).

Na terenach jeziornych powinny być tworzone warunki do uprawiania żeglarstwa.

Konieczna jest przy tym właściwa promocja i rozwój bazy turystycznej.

Do polepszania warunków zamieszkania podniesienia atrakcyjności regionu ma przyczynić się pozyskiwanie i urządzenie terenów pod boiska, place rekreacyjne i zabaw.

Z rozwojem turystyki będzie łączyć się zakładanie gospodarstw agroturystycznych, które dla indywidualnych rolników będą alternatywą poszukiwania innych źródeł dochodu. W Laskach, Nietkowicach, Sycowicach i miejscowości Sudoł znajdują się atrakcyjne tereny pod agroturystykę.

Ważne będzie zbudowanie systemu informacji o programie agroturystycznym na terenie gminy Czerwieńsk, organizowanie cyklu szkoleń z zakresu prowadzenia gospodarstw agroturystycznych pod patronatem np. Lubuskiego Zrzeszenia Agroturystycznego i ODR w Kalsku.

Aby w jak najmniejszym stopniu rozwój turystyki wpływał na stan środowiska istniejące obiekty należy przystosować do intensywnego i właściwego wykorzystania okresowego. W tym celu konieczna będzie rozbudowa infrastruktury technicznej (kanalizacji, oczyszczalni ścieków, zagospodarowanie odpadów stałych).

Do powstawania nowych obiektów będą wyznaczane obszary selektywnie wybrane, odpowiednio przygotowane, o wysokim standardzie uzbrojenia. Akceptacja ich budowy będzie zależna od spełnienia wymogów ochrony środowiska i krajobrazu. Ważne będzie dostosowanie przyszłego budownictwa do wymagań architektonicznych, wynikających z planu zagospodarowania przestrzennego, istniejącej zabudowy i warunków krajobrazowych.

Istotnym zagadnieniem jest modernizacja dróg dojazdowych do obiektów turystycznych, budowa parkingów i miejsc postojowych. Remont nawierzchni dróg przyczyni się do wzrostu ilości turystów odwiedzających tak ciekawe tereny.

Ważne jest również utrwalanie tradycji gminy poprzez dalsze organizowanie cyklicznych imprez masowych (Dni Czerwieńska, Familiada Miast Partnerskich w Czerwieńsku, Gminne dożynki, Biesiada Nietkowska, Noc świętojańska w Laskach, Dzień Czystej Wody w Czerwieńsku, Targi Techniki Ogrodzeń i Płotów w Płotach, Turniej Partnerskich Wsi, Międzynarodowy Rajd Rowerowy Czerwieńsk Drebkau, Gminna Spartakiada Szkół, Sobótka w Będowie oraz liczne turnieje piłkarskie.

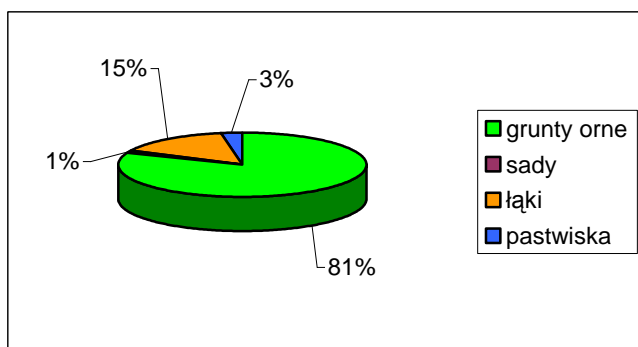
Kierunki działań minimalizujących zagrożenia

- wsparcie rozwoju gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych
- współdziałanie samorządów z nadleśnictwami odnośnie rozwoju turystyki
- przestrzeganie wymagań ochrony środowiska w odniesieniu do nowo powstających obiektów turystycznych i rekreacyjnych
- podniesienie atrakcyjności fragmentu umocnień międzyrzeckich
- budowa i rozwój ścieżek rowerowych, pieszych
- rozbudowa infrastruktury informacyjnej przy szlakach turystycznych
- edukacja ekologiczna mieszkańców
- promowanie gminy

4.1.2. Rolnictwo

Wg danych GUS 2003 na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk znajduje się 870 gospodarstw rolnych, w tym najwięcej jest gospodarstw prowadzących wyłącznie działalność pozarolniczą (433). Powierzchnia ogólna gruntów użytkowanych w gospodarstwach indywidualnych to 4374 ha w tym 3976 ha to powierzchnia na terenach wiejskich.

Użytki rolne zajmują w gospodarstwach indywidualnych powierzchnię 4136 ha w tym grunty orne 3354 ha. Użytkowanie gruntów w % w gospodarstwach indywidualnych przedstawia poniższa rycina:

Rycina nr 2. Użytkowanie gruntów w % w gospodarstwach indywidualnych w Mieście i Gminie Czerwieńsk (GUS, 2003)

Gleby na terenie gminy są zróżnicowane, przeważa duży udział najsłabszych kompleksów użytków rolnych. Gleby wyższych klas bonitacyjnych występują głównie w dolinie rzeki Odry (mady). Obserwuje się stopniową degradację gleb, bo część pól uprawnych od kilku lat leży odłogiem i porasta chwastami, przez co spada ich urodzajność. Wiele łąk i pastwisk obecnie jest nie wykorzystana na cele paszowe, ponieważ w ostatnim dziesięcioleciu spadło pogłowie bydła i zbiór z użytków zielonych się zmniejszył. Zauważa się zaorywanie zbędnych dla rolników pastwisk i łąk i obsiewanie tego arealu zbożami, szczególnie widoczne jest to w polderach zalewowych rzeki Odry.

Pogłowie zwierząt hodowlanych drastycznie spadło. Aktualna obsada zwierząt nie gwarantuje nawet minimum nawożenia organicznego, a taki stan oznacza stopniowe pogarszanie się żyzności gleb.

źródło: Załącznik do uchwały nr 91/XI/04 Rady Miejskiej w Czerwieńsku z dnia 21.01.2004 r. :Plan rozwoju lokalnego Gminy Czerwieńsk na lata 2004-2006

4.1.2.1. Cele średniookresowe i kierunki działań do 2011 roku

Cele do 2011 roku:

1. Kształtowanie w sposób racjonalny przestrzeni rolniczej z uwzględnieniem uwarunkowań środowiska
2. Rozwój rolnictwa ekologicznego

Strategia rozwoju województwa lubuskiego zakłada następujące cele odnośnie rozwoju rolnictwa:

- aktywizację obszarów wiejskich, szczególnie obszarów popegeerowskich,
- modernizację obszarów wiejskich poprzez pomoc w zarządzaniu, tworzeniu nowych gospodarstw, przebranżowianiu,
- restrukturyzację towarowych gospodarstw rolnych i przetwórstwa żywności,
- poprawę jakości produktów rolnych i przetworzonej żywności.

W „Strategii zrównoważonego rozwoju powiatu zielonogórskiego” szansami dla rozwoju rolnictwa są:

- produkcja zdrowej żywności, w tym warzyw na rynek wewnętrzny i eksport
- sady owocowe
- wykorzystanie łąk i pastwisk dla produkcji mleka i wołowiny
- zakładanie pełnorolnych przedsiębiorstw na gruntach AWRSP.

Rolnicze wykorzystanie doliny Odry i okolic Leśniowa Wielkiego to jeden z celów operacyjnych wymienianych w Strategii Gminy Czerwieńsk. Jednym z przedsięwzięć, które ma temu służyć może być tworzenie warunków dla rozwoju gospodarstw ekologicznych produkujących zdrową żywność i udzielanie pomocy w zakresie udzielania pomocy w zakresie realizacji procedur certyfikujących, opracowanie programu wspierania rozwoju gospodarstw z uwzględnieniem najkorzystniejszych możliwości upraw i hodowli zwierząt. Ponadto rozwijanie produkcji roślin okopowych, zbóż i motylkowych z uwzględnieniem najnowszych metod produkcji ekologicznej, tworzenie warunków dla rozwoju pszczelarstwa w rejonach upraw roślinnych, rozwijanie sadownictwa i warzywnictwa w

rejonie Leśniowa Wielkiego. Konieczne jest również utworzenie punktu doradztwa rolnego i wspierania rozwoju przedsiębiorczości.

W ramach rozwoju małej przetwórczości rolno – spożywczej konieczne jest nawiązanie współpracy z punktami Konsultacyjno – Doradczymi i ODR w Kalsku w zakresie organizowania szkoleń i bezpłatnych usług doradczych w zakresie prowadzenia małych i średnich przedsiębiorstw. Z punktu widzenia ochrony środowiska ważne będą działania prowadzące do minimalizacji wpływu gospodarki rolnej na środowisko i rozwoju infrastruktury ochrony środowiska obszarów wiejskich, jak również działania edukacyjne rolników z zakresu stosowania zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.

Kierunki działań

Ze względu na stosunkowo małe skażenie środowiska naturalnego, a jednocześnie zmniejszającą się ilość małych tradycyjnych gospodarstw rolnych, coraz silniej popierane powinno być rolnictwo ekologiczne, co związane powinno być ze stosowaniem małych ilości nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, bądź w przypadku rolnictwa ekologicznego - stosowaniem tylko i wyłącznie naturalnych nawozów i biologicznych środków ochrony.

Budowa kanalizacji, oczyszczalni ścieków, sieci wodociągowej, obiektów gospodarki odpadami będzie niezbędna dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstw rolnych i poprawy życia mieszkańców obszarów wiejskich. Ważną potrzebą jest systematyczna modernizacja i budowa systemów melioracji podstawowej, która została zaniedbana.

Ponadto powinno systematycznie wyłączać się z użytkowania rolniczego grunty marginalne – V i VI klasy. Z drugiej strony, ochronie podlegać będą grunty klasy II-III oraz grunty na glebach pochodzenia organicznego.

Systematycznie prowadzone będą zalesienia gruntów klasy V i VI (zgodnie z ustawą o zalesianiu) co wpłynie korzystnie na środowisko ze względu na poprawę bilansu wodnego i przeciwdziałanie erozji. Szansę dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw stwarza produkcja specjalnych roślin na cele energetyczne. Dają one możliwość pozyskania biopaliw, wykorzystania mniej urodzajnych gleb oraz szerokiego wykorzystania produktów na cele przemysłowe. Zgodnie ze „Strategią Gminy Czerwieńska” w ramach celu operacyjnego „Rolnicze wykorzystanie doliny Odry i okolic Leśniowa Wielkiego” wymienia się Upowszechnienie i wprowadzenie uprawy wierzby energetycznej w dolinie Odry po obu jej brzegach (północna część gminy).

Kierunki działań minimalizujących zagrożenia

- rozwój rolnictwa ekologicznego
- edukacji rolników, w tym wdrażanie „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych”
- poprawa struktury jakościowej i wartości przyrodniczej użytków rolnych
- rozwój infrastruktury technicznej ochrony środowiska (obiekty gospodarki odpadami, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków)
- produkcja roślin energetycznych
- modernizacja technologii produkcji rolnej i zmniejszanie uciążliwości ścieków
- wdrażanie programów rolno-środowiskowych

4.1.3. Przemysł

Wg stanu na dzień 31.12. 2003 rok w Mieście i Gminie Czerwieńsk zarejestrowanych było 1307 firm, natomiast 758 wykreślonych oraz 16 spółek wpisanych do rejestru przedsiębiorców, łączna ilość istniejących firm – 565 z czego 99,5% stanowią podmioty prywatne. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru działalności gospodarczej w 2003 roku wynosiła 65, natomiast wykreślonych z rejestru 8.

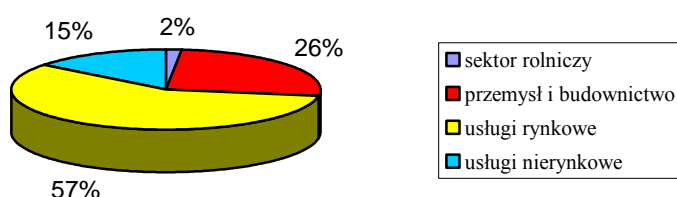
Na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk do największych działających zakładów przemysłowych można zaliczyć:

- „ARCOBALENO IN BLU” Sp. z o.o. w Czerwieńsku (producent obuwia)
- „JORGE” Sp. z o.o. w Czerwieńsku
- Zakład Betoniarski „ZIEL-BRUK” w Płotach
- Technika Grzewcza „INTER-CAL” w Czerwieńsku

- „BUDOMONT” w Czerwieńsku
- Centrum Usług Proekologicznych Sektora Naftowego CPN „EKOSERWIS” w Czerwieńsku
- Spółka „CARGO” PKP w Czerwieńsku
- Gminna Spółdzielnia „SCH” w Czerwieńsku.

Na koniec 2002 roku pracujący stanowili 17% całkowitej liczby mieszkańców, przy czym w Mieście Czerwieńsk pracowało 88% ludności pracującej z terenu Gminy Miasta Czerwieńsk. Najwięcej ludności zatrudnionych jest w sektorze usług rynkowych następnie w przemyśle i budownictwie oraz usługach nierynkowych. Najmniej pracuje w rolnictwie.

pracujący w % w gminie mieście Czerwieńsk

Rycina nr 3. Pracujący w % w Mieście i Gminie Czerwieńsk (GUS, 2003)

Zakłady przemysłowe w coraz większym stopniu ponoszą odpowiedzialność za ochronę środowiska. Zadania z tym związane, nie ograniczają się do naprawy zaistniałych szkód i spełnienia wymogów zdefiniowanych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale zmierzają do zapobiegania powstawaniu negatywnych oddziaływań i szkód w środowisku. Respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w przemyśle, jest jednym z warunków skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa. Osiągnięcie celów polityki ekologicznej nie jest możliwe bez aktywnego włączenia się przedsiębiorstw przy jednoczesnym zewnętrznym wsparciu finansowym i merytorycznym w spełnianiu obligatoryjnych wymagań. Jednym z koniecznych działań będzie dostosowanie się zakładów do tzw. zintegrowanych pozwoleń, obejmujących wszystkie elementy środowiska (zgodnie z Dyrektywą IPPC).

4.1.3.1. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku

Cel do 2011 roku:

Tworzenie warunków do dalszego rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw minimalnie oddziałujących na środowisko

W „Strategii Gminy Czerwieńsk” jednym z celów jest „Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości”. W związku z charakterem jaki ma Miasto i Gmina Czerwieńsk udział działalności małych i średnich podmiotów gospodarczych będzie przeważał nad ilością dużych firm. Rozwój alternatywnych form działalności gospodarczej dotyczył będzie przemysłu spożywczego i drzewnego oraz usług o charakterze rekreacyjnym (turystyka i agroturystyka). W miarę rozwoju wyspecjalizowanego rolnictwa, jak również rolnictwa ekologicznego w Mieście i Gminie Czerwieńsk istotny będzie rozwój przemysłu związanego z rolnictwem.

Z punktu widzenia ochrony środowiska ważne będą wszystkie działania zmierzające do zminimalizowania wpływu przedsiębiorstw na środowisko.

Kierunki działań minimalizujących zagrożenia

- Większa aktywność zakładów na rzecz ochrony środowiska
- Promocja i rozpowszechnianie informacji o przedsiębiorstwach podejmujących działania proekologiczne

- Rozwój przemysłu przyjaznego środowisku
- Restrukturyzacja przemysłu
- Wprowadzanie ISO i EMAS
- Edukacja

4.1.4. System transportowy

W sieci komunikacyjnej wyróżnia się jedna droga krajowa, 5 dróg wojewódzkich i 5 dróg powiatowych.

Emisja komunikacyjna związana jest przede wszystkim z przebiegiem przez teren Miasta i Gminy Czerwieńsk drogi wojewódzkiej nr 280. Ruch na tej drodze jest znaczny. Z kolei na drogach powiatowych natężenie ruchu jest niskie.

Sieć kolejową tworzą cztery szlaki w kierunku na Zieloną Górę, Sulechów, Rzepin, Krosno Odrz. Są to linie o znaczeniu międzyregionalnym, zelektryfikowane z wyjątkiem odcinka Czerwieńsk - Gubin. Węzeł kolejowy w Czerwieńsku pełni rolę stacji osobowej oraz zaplecza technicznego dla magistrali "Śląsk - Porty" i stacji Zielona Góra.

Czerwieńsk jest bezpośrednio połączony z Zieloną Górą, Poznaniem, Warszawą, Lublinem, Szczecinem.

Przepływająca przez gminę rzeka Odra jest żeglowna. Połączenie obszarów gminy po obu stronach rzeki zapewniają mosty kolejowe w Pomorsku i Nietkowicach oraz przeprawy promowe w Brodach i Pomorsku.

4.1.4.1. Cele średniookresowe i kierunki działań do 2011 roku.

Cele do 2011 roku:

1. Osiągnięcie dobrego stanu technicznego dróg i pozostałej infrastruktury drogowej
2. Wzrost wykorzystania transportu przyjaznego środowisku (wodnego)

W ramach usprawnienia zarządzania i funkcjonowania gminy w Strategii zawarta jest propozycja uruchomienia przez PKP komunikacji tramwajowej Zielona Góra-Radnica o dużej częstotliwości przejazdów (w ramach celu operacyjnego „usprawnienie zarządzania i funkcjonowania gminy”). Konieczne jest również usprawnienie kołowych układów komunikacyjnych (obwodnica Płoty-Czerwieńsk-Nietków). Wskazuje się tu również na wykorzystanie rzeki Odry a w szczególności obiektów przystani żeglugi pasażerskiej w Nietkowie.

Polepszeniu warunków zamieszkania ma służyć między innymi budowa nowych odcinków dróg na terenach osiedlowych oraz bieżące utrzymanie i modernizacja dróg osiedlowych (Czerwieńsk, Płoty, Zagórze, Sudół). W planach jest również budowa ścieżek rowerowych o czym mówiono wcześniej.

Kierunki działań minimalizujących zagrożenia

- Usprawnianie systemu transportu tranzytowego oraz budowa obwodnic przy trasach uciążliwych
- Rozwój i promowanie przyjaznych środowisku form transportu (transport rowerowy, lotniczy, wodny)
- Zaktywizowanie transportu szynowego w celu zmniejszenia obciążenia dróg

4.2. Edukacja ekologiczna

4.2.1. Stan wyjściowy

Odpowiednio ukierunkowana aktywność społeczeństwa jest jednym z fundamentalnych warunków realizowania polityki ochrony środowiska. Aktywność ta z kolei powinna być wypracowana na drodze należycie prowadzonej działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej. Działalność edukacyjna obejmuje następujące formy działania:

- Teoretyczno-praktyczne – szkolna edukacja ekologiczna,

- Poznawcze – czynny udział w kształtowaniu środowiska, wycieczki krajoznawcze,
- Popularyzacyjne – imprezy, festyny, konkursy.

W szkołach podstawowych począwszy od klasy zerowej oraz w klasach gimnazjalnych, prowadzone są lekcje o treści ekologicznej. Szkoły biorą udział w akcji „Sprzątanie Świata”, „Ratujmy Skowronki”, „Wiosna bez płomieni”, „Stop pożarom”, „Oszczędzamy wodę”. Realizowane są projekty „Szukamy drzew pomnikowych”, „Chrońmy nietoperze”.

Konkursy międzyszkolne organizowane przez szkoły to: „Mój las”, „Mistrz puszkowego biznesu”, „Kulturotwórcza rola lasu”, „Woda, ziemia, powietrze”.

Jednostkami, które również uczestniczą w edukacji ekologicznej są nadleśnictwa, które współpracują ze szkolnymi kołami ekologicznymi, działającymi w gimnazjach i szkołach średnich

W ramach zadań stałych dla młodzieży organizowane są prelekcje poświęcone zagadnieniom związanym z ekologią.

Święto lasu jest drugą edycją cylicznego przedsięwzięcia o charakterze ekologicznym pod nazwą „TERCET EKOLOGICZNY – LAS, POWIETRZE, WODA”.

W ramach tego przedsięwzięcia, w 2003 przeprowadzono następujące inwestycje:

- nasadzenie lasu w gminie Czerwieńsk,
- pogadanki o ochronie środowiska w szkołach gminy,
- konkurs plastyczny dla szkół podstawowych i przedszkoli pt „Drzewo”,
- planer plastyczny „Świat wokół nas:”

Ponadto na terenie Gminy w miejscowości Nietkowiec w 2004 roku przez Państwową Straż Pożarną został zorganizowany konkurs dla młodzieży „Chrońmy lasy i środowisko przyrodnicze”.

Na terenie Miasta i Gminy Czerwieńsk znajdują się również ścieżki edukacyjne:

„Leśna”

W Mieście Czerwieńsk oraz w południowej części gminy wytyczona została ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna o dł. 5 km z 8 przystankami, oznaczona tablicami informacyjnymi. Stworzono tu miejsca wypoczynku wraz z ławeczkami. Ścieżka ciągnie się poczynając od cmentarza w Czerwieńsku, lasem do ciek wodnego Strużyna (kładka dla pieszych), na cmentarz poniemiecki w Płotach, gdzie znajdują się szczątkowe dowody pochówku i dalej wzdłuż ciek Łacza (na którym planowany jest zbiornik wodny) w stronę parku za Komisariatem Policji w Czerwieńsku.

„Laski”

Ścieżka ta wytyczona jest na terenie rezerwatu „Laski”. Długość ścieżki wynosi 2 km, a czas przejścia około półtorej godziny. Na trasie zlokalizowano 10 przystanków tematycznych z tablicami informacyjnymi. Trasa wiedzie przez rezerwat utworzony dla ochrony naturalnego lasu liściastego. Przewodnikami po ścieżce są leśniczy i podleśniczy leśnictwa Laski.

4.2.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku

Cel do 2011 roku :

Wykształcenie u mieszkańców postawy przyjaznej środowisku oraz poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska

Strategię realizacji podanego celu zogniskowano po pierwsze na edukacji ekologicznej młodzieży szkolnej w formalnym systemie kształcenia, po drugie na edukacji ekologicznej dorosłych.

Rozporządzenie MEN z dn. 15.02. 1999 dotyczące podstawy programowej kształcenia ogólnego określa podstawowe zadania szkoły w zakresie nauczania, umiejętności i pracy wychowawczej uwzględniając w nich działania mające na celu wzrost świadomości ekologicznej uczniów. Rozporządzenie to wprowadza również obok przedmiotów i bloków przedmiotowych realizację ścieżki międzyprzedmiotowej. Wymóg ten do 2003 roku obejmował tylko szkoły podstawowe i gimnazja, od 2003 roku obejmie również szkoły średnie. Jedną ze ścieżek interdyscyplinarnych jest edukacja ekologiczna. Tematyka ekologiczna stanowi element wielu przedmiotów a jej właściwa

realizacja zależy przede wszystkim od zaangażowania nauczycieli, od ich znajomości najważniejszych problemów gminy. Ważne jest wprowadzenie do programów szkolnych zagadnień związanych z edukacją ekologiczną ze szczególnym uwzględnieniem problemów związanych z funkcjonowaniem Miasta i Gminy Czerwieńsk.

Nauczyciele podejmujący się realizacji zagadnień związanych z edukacją ekologiczną na terenie gmin powinni nie tylko współpracować między sobą tworząc wspólne Programy edukacji ekologicznej dla szkół gminy, ale również powinni kontynuować dotychczasową współpracę z instytucjami wspierającymi lub prowadzącymi taką działalność:

- Starostwo Powiatowe,
- LOP,
- Nadleśnictwa.

Ważne jest również wspieranie uczestnictwa w obozach letnich, „zielonych szkołach”, wspólnie ze szkołami partnerskimi i z innych miast i państw

W przypadku edukacji dorosłych nadal rozwijana powinna być edukacja leśno-przyrodnicza prowadzona przez pracowników Lasów Państwowych przy współudziale jednostek samorządu terytorialnego, kół łowieckich itp. Warto byłoby zinwentaryzować istniejące obiekty i poszerzyć liczbę miejsc do prowadzenia edukacji przyrodniczej.

Miasto i Gmina Czerwieńsk to również obszar w którym w przyszłości będzie intensywnie rozwijać się turystyka, agroturystyka i ekoturystyka. Niewłaściwie organizowana masowa turystyka i rekreacja negatywnie oddziałuje na środowisko, zatem konieczne jest objęcie edukacją ekologiczną zarówno organizatorów turystyki i wypoczynku, osób korzystających z oferowanych usług, jak i ludność mieszkającą na terenach cennych przyrodniczo.

Równie istotna jest kwestia edukacji w miejscu pracy, ponieważ większość czynnych zawodowo osób ma mniej lub bardziej bezpośredni wpływ na stan środowiska.

Nowym i ważnym wezwaniem dla edukacji jest zmieniająca się pozycja polskiego rolnictwa i wsi w procesie integracji z UE. Przemianom tym musi towarzyszyć zwiększenie świadomości ekologicznej rolników i zachowanie tradycji przyjaznego dla środowiska rolnictwa.

Zdecydowanie największy wpływ na poziom wiedzy o stanie środowiska naturalnego mają media. Najczęściej wskazywanym źródłem informacji o problemach ochrony środowiska jest telewizja, radio i prasa. W kolejnych latach rosnąca będzie rola mediów lokalnych w procesie informowania i edukowania społeczeństwa. Dlatego istotne znaczenie ma sposób przekazywanych informacji: tematyczne programy publicystyczne, cykle artykułów, reklama społeczna promująca działania przyjazne środowisku, książki, foldery.

Kierunki działań

- Zwiększenie udziału problematyki ekologicznej w szkolnych programach nauczania
- Wspieranie działań edukacji szkolnej przez instytucje samorządowe i państwowe
- Informowanie mieszkańców gminy o stanie środowiska i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony.
- Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej na terenach cennych przyrodniczo.
- Realizacja treści ekologicznych przez środki masowego przekazu, instytucje kultury i wypoczynku
- Wdrażanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.
- Współpraca władz lokalnych ze szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego, zakładami pracy i pozarządowymi organizacjami w celu wykorzystanie różnorodnych form edukacji ekologicznej.

4.2.3. Edukacja ekologiczna – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

EDUKACJA EKOLOGICZNA						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE W RAMACH WSPÓLPRACY Z POWIATEM						
1	Przedsięwzięcie	Powszechna edukacja ekologiczna związana z systemem oświaty, szkolenie nauczycieli prowadzących zajęcia programowe i pozalekcyjne, edukacja dzieci i młodzieży, rodziców, opracowywanie materiałów dydaktycznych dot. ścieżek (publikacje informacyjno-edukacyjne)				
	Jednostki realizujące	Nadleśnictwa, placówki oświatowe, ośrodki kultury, LOP				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	Środki własne, WFOŚiGW, PFOŚiGW				
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
2	Przedsięwzięcie	Zagospodarowanie ścieżki przyrodniczo-leśnej				
	Jednostki realizujące	Nadleśnictwo Zielona Góra				
	Lata realizacji	Ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	środki własne				
3	Przedsięwzięcie	Szkolenia rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych				
	Jednostki realizujące	ODR				
	Lata realizacji	1 – 2 razy w roku				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	NFOŚiGW				
Koszty pozainwestycyjne w latach 2004 - 2007 - 9,0 tys. PLN						

5. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII

5.1. Kształtowanie stosunków wodnych

W Gminie Czerwieńsk w ostatnich latach został opracowany i zatwierdzony „Plan operacyjny Ochrony przed Powodzią Gminy i Miasta Czerwieńsk”.

5.1.1. Cel średnioterminowy i kierunki działań do 2011 roku

Cel do 2011 roku:

Zmniejszenie zagrożenia powodziowego na obszarze gminy

Jednym z celów zawartych w „Strategii...” jest Poprawa stanu środowiska przyrodniczego w ramach którego wymienia się Zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej doliny Odry według Programu Odra 2006 (wał wzdłuż kanału Zimny Potok)- rozbudowanie i modernizowanie istniejącego systemu ochrony przeciwpowodziowej na obszarach zalewowych, zwiększenie skuteczności ochrony przeciwpowodziowej oraz właściwa gospodarka zasobami wodnymi (poprzez budowę i odbudowę zbiorników retencyjnych). W Gminie Czerwieńsk planuje się budowę zbiornika retencyjnego i jego zagospodarowanie.

Główny kierunek działań w gminie powinien również wynikać z działań podejmowanych na terenie województwa lubuskiego. Jest to opracowanie planów gospodarowania wodą w zlewniach (w naturalnych granicach hydrograficznych).

Do końca 2003 roku dyrektorzy RZGW zobowiązani byli do opracowania wykazów wód (zgodnie z ustawą Prawo wodne), a do końca 2004 roku do sporządzenia analizy: stanów zasobów wodnych w regionach wodnych oraz ekonomicznego gospodarowania wodami w regionach wodnych.

Ważną rolę w zarządzaniu zasobami wodnymi pełni baza danych i system wymiany informacji z zakresu gospodarki wodnej na obszarze województwa, co leży w gestii Urzędu Marszałkowskiego, RZGW, WIOŚ, przy współpracy ze starostwami.

Ponadto ważne jest pozostawianie obszarów międzywał niezagospodarowanych (działalność gospodarcza wpływa negatywnie na walory przyrodnicze dolin rzek). W latach następnych Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych będzie przeprowadzać niezbędne inwestycje polegające na :

- Modernizacji i budowie urządzeń p. powodziowych – Brody i Bródki,
- Modernizacji wału (Dobrzęcin-Pomorsko),
- Modernizacji przepompowni Bródki,
- Modernizacji wałów na terenie gm. Czerwieńsk (Brody, Bródki II, Będów-Nietkowice),
- Budowę wału chroniącego wieś Nietków na Kanale Zimna Woda,
- Budowę wału poprzecznego zamykającego polder zalewowy we wsi Laski,
- Budowę śluzy wałowej przy ujściu Kanału Zimny Potok do Odry (gmina Dąbie),
- Budowę przelewu wałowego we wsi Laski.

Również w obrębie strefy zalewów powodziowych prowadzone będą prace z zakresu pasywnej i aktywnej ochrony przeciwpowodziowej (działania zwiększające przepustowość i udrażniające przepływ itp.)

Ważne jest również pozostawianie wzdłuż koryt rzecznych pasów zadrzewień i zakrzaczeń o dużej szerokości oraz usuwanie nadmiaru roślinności (koszenie, również usuwanie drzew, krzaków) z nurtu rzek.

Kierunki działań

- Współpraca z instytucjami szczebla wojewódzkiego w zakresie stworzenia systemu informacji o gospodarce wodnej województwa lubuskiego
- Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego terenów zalewowych
- Ocena stanu urządzeń melioracyjnych
- Realizacja programu naprawy i monitoringu wałów

- Ograniczanie zabudowy nie związanej z funkcją przeciwpowodziową
- Odtworzenie melioracji terenów rolnych
- Bieżąca konserwacja cieków powierzchniowych, wałów i urządzeń hydrotechnicznych ochrony przeciwpowodziowej
- Czyszczenie koryt rzek (koszenie, usuwanie krzaków, drzew itp.)
- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni poprzez małą retencję zbiornikową (wykorzystywanie stawów), zalesienia, właściwe zabiegi argotechniczne i melioracyjne
- Realizacja Programu Odra 2006

5.1.2. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH I OCHRONA PRZED POWODZIĄ						
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAINWESTYCYJNE W RAMACH WSPÓLPRACY Z POWIATEM						
1	Przedsięwzięcie	Współpraca w tworzeniu bazy danych i systemu wymiany informacji z zakresu gospodarki wodnej na obszarze województwa lubuskiego				
	Jednostki realizujące	Urząd Marszałkowski, RZGW, Starostwo Powiatowe				
	Lata realizacji	2004 – 2007				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2007	2008	razem
	Źródła finansowania	Brak kosztów dodatkowych				
<i>Koszty pozainwestycyjne w latach 2004 - 2007 -0,0 tys. PLN</i>						
KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH I OCHRONA PRZED POWODZIĄ						
PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE POZA KOMPETENCJAMI POWIATU						
1	Przedsięwzięcie	Bieżąca konserwacja rowów melioracyjnych				
	Jednostki realizujące	Gminy				
	Lata realizacji	ciągłe				
	Koszty w latach 2004 - 2007 (w tys. PLN)	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	t.d.o.	t.d.o.	t.d.o.	t.d.o.	
2	Przedsięwzięcie	Budowa zbiornika retencyjnego w Czerwieńsku				
	Jednostki realizujące	UG Czerwieńsk, LZMiUW				
	Koszty w latach 2004 - 2007	2004-2007				
	Lata realizacji	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania		1 000,0	1 000,0	1 000,0	3 000,00
3	Przedsięwzięcie	Modernizacja i budowa urządzeń p. powodziowych – Brody i Bródki				
	Jednostki realizujące	LZMiUW				
	Koszty w latach 2004 - 2007	2004-2007				
	Lata realizacji	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	1 000,0	1 000,0	3 000,0	1 000,0	6 000,0
Budżet Państwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Program Odra 2006						
4	Przedsięwzięcie	Modernizacja wału (Dobrzęcin-Pomorsko) na terenie gminy Czerwieńsk				
	Jednostki realizujące	LZMiUW				
	Koszty w latach 2004 - 2007	2004-2005				
	Lata realizacji	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania	3 000,0	4 000,0			7 000,0
LZMiUW, Budżet Państwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Program Odra 2006						
5	Przedsięwzięcie	Modernizacja przepompowni Bródki				
	Jednostki realizujące	LZMiUW				
	Koszty w latach 2004 - 2007	2005-2007				
	Lata realizacji	2004	2005	2006	2007	razem
	Źródła finansowania		500,0	1 000,0	1 500,0	3 000,0
LZMiUW, Budżet Państwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Program Odra 2006						
<i>Koszty inwestycyjne w latach 2004 - 2007 -19 000,0 tys. PLN</i>						

5.2. Wykorzystanie energii odnawialnej

5.2.1. Stan wyjściowy

Średni wskaźnik produkcji energii ze źródeł odnawialnych w Unii Europejskiej wynosi 5,8% w ogólnej produkcji energii. Dla Polski wskaźnik ten wynosi 2,8%. W strukturze źródeł energii odnawialnej dominuje energia z biomasy, następnie energia wodna i pozostałe źródła.

W 4 km cieku Ołobok znajduje się elektrownia wodna „Stopień Radziszyn” o mocy 27 kW. Elektrownia działa od 2002 roku.

5.2.2. Cel średniookresowy i kierunki działań do 2011 roku

Cel do 2011 roku:

Zbadanie i wzrost możliwości wykorzystania energii odnawialnej

Polityka ekologiczna państwa zakłada do 2010 roku co najmniej podwojenie w stosunku do 2000 roku wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Jest to zgodne z polityką Unii Europejskiej. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na terenie nie tylko Miasta i Gminy Czerwieńsk ale również i samego powiatu poprzedzać powinna wnikliwa analiza stanu aktualnego i możliwości jej pozyskania.

Szansą dla regionu będzie wykorzystanie alternatywnych źródeł energii, związanych z lokalną bazą surowców. Ostatnio coraz częściej korzysta się w lokalnych kotłowniach z energii biomasy (zrębki drewna, słoma). W strategii proponuje się m.in. upowszechnienie i wprowadzenie uprawy wierzby energetycznej w dolinie Odry po obu jej stronach.

Kierunki działań

- Rozpoznanie możliwości wykorzystania energii odnawialnej i niekonwencjonalnej
- Promowanie najlepszych projektów dotyczących wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych

5.2.3. Wykorzystanie energii odnawialnej – przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2004-2007

WYKORZYSTANIE ENERGII ODNAWIALNEJ						
DZIAŁANIA POZAINWESTYCYJNE						
1	Przedsięwzięcie	Promowanie najlepszych projektów dotyczących wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych				
	Jednostki realizujące	Starostwo Powiatowe, gmina, pozarządowe organizacje				
	Lata realizacji	2004.....				
	Koszty w latach 2004 - 2007	2004	2005	2006	2007	razem
		Brak kosztów dodatkowych				
	Źródła finansowania	-				

6. Zarządzanie środowiskiem

6.1. Wprowadzenie

Finansowanie (rozd.7) stanowi jeden z ważniejszych instrumentów realizacji programu ochrony środowiska, ale nie jedyny. Bardzo istotne w procesie wdrażania programu jest właściwe wykorzystanie rozwiązań o charakterze organizacyjnym, uwzględniających zasady zrównoważonego rozwoju. Stąd wynika potrzeba sformułowania w niniejszym "Programie..." zasad zarządzania środowiskiem. Trzeba przy tym pamiętać, że zarządzanie środowiskiem - również w kontekście integracji z Unią Europejską - nie jest wyłączną domeną służb ochrony środowiska. Chodzi o to, aby w procesie wdrażania programu ochrony środowiska uczestniczyli przedstawiciele różnych branż i gałęzi gospodarki oraz sfery życia społecznego, a ich działania były zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Niniejszy rozdział opisuje instrumenty wspomagające realizację programu ochrony środowiska, tzw. instrumenty polityki ekologicznej, zasady zarządzania środowiskiem, wynikające z zakresu kompetencyjnego administracji samorządowej szczebla gminnego. W zarządzaniu środowiskiem szczególną rolę pełni „Program ochrony środowiska”, który to program, z punktu widzenia organów gminy, może być postrzegany jako instrument koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska oraz intensyfikacji współpracy różnych instytucji / organizacji, opartej o dobrowolne porozumienia na rzecz efektywnego wdrażania niniejszego Programu. Dlatego celowe jest przedstawienie procedury wdrażania „Programu...”, aby właściwe służby administracji publicznej miały czytelny obraz terminów i zakresów weryfikacji poszczególnych elementów programu oraz jasne określenie zasad współpracy poszczególnych grup zadaniowych w realizacji programu.

6.1.1. Instrumenty polityki ochrony środowiska

Instrumentarium służące realizacji polityki ochrony środowiska wynika z szeregu ustaw, wśród których najważniejsze to: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane.

Wśród instrumentów zarządzania ochroną środowiska można wyróżnić instrumenty o charakterze politycznym (np. Polityka Ekologiczna Państwa, wojewódzkie / powiatowe i gminne programy ochrony środowiska), instrumenty prawno - administracyjne oraz instrumenty o charakterze horyzontalnym (systemy zintegrowanego zarządzania środowiskiem, monitoring środowiska, system statystyki, społeczna partycypacja, działania edukacyjne, narzędzia polityki technicznej i naukowej, konwencje, umowy i porozumienia międzynarodowe).

Tradycyjny podział instrumentów zarządzania środowiskiem wyróżnia instrumenty o charakterze prawnym, finansowym i społecznym oraz strukturalnym.

6.1.2. Instrumenty prawne

Decyzje, zezwolenia i zgody wydawane przez Burmistrza

w zakresie ustawy prawo ochrony środowiska Burmistrz:

- może nakazać, w drodze decyzji osobie fizycznej eksploatującej instalację w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub eksploatującej urządzenie, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko (art. 363 poś)
- może nakazać, w drodze decyzji osobie fizycznej prowadzącej instalację lub użytkującej urządzenie w ramach zwykłego korzystania ze środowiska prowadzenie w określonym czasie pomiarów, jeżeli z przeprowadzonej kontroli wynika, że nastąpiło przekroczenie standardów emisyjnych (art. 150 poś)

- jest organem właściwym do przyjęcia zgłoszenia instalacji mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko, z której emisja nie wymaga zezwolenia, prowadzącej przez osobę fizyczną w ramach zwykłego korzystania ze środowiska (art. 152 poś)
- może ustalić, w drodze decyzji wymagania w zakresie ochrony środowiska dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga zezwolenia – jeśli jest to uzasadnione koniecznością ochrony środowiska (art. 154 poś)
- przyjmuje, od wskazanych podmiotów, i przekazuje wojewodzie informacje o wykorzystywanych substancjach stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (art. 162 ust 5 i 6 poś)
- przyjmuje informację o wystąpieniu poważnej awarii (art.245 ust 1 poś)
- przyjmuje od podmiotu korzystającego ze środowiska wykaz, na podstawie którego ustalono opłatę za składowanie odpadów (art. 286 ust 2 poś)

w zakresie ustawy o odpadach burmistrz:

- wydaje opinie dotyczące zatwierdzenia programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi (art. 19 ust 5 u.odp.)
- przyjmuje kopie informacji o ilości i rodzajach wytworzonych odpadów (art.24 ust 9 u.odp.)
- nakazuje, w drodze decyzji posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsc nie przeznaczonych do ich składowania lub magazynowania wskazując sposób wykonania tej decyzji (art. 34 u.odp.)
- może, przed wydaniem decyzji ustalającej warunki zabudowy i zagospodarowaniu terenu dla budowy składowiska odpadów zażądać ekspertyzy co do możliwości odzysku lub unieszkodliwiania odpadów (art. 51.u.odp.)
- wydaje opinie dotyczące zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów (art. 26 ust6 i art. 28 ust 2)

w zakresie ustawy o ochronie przyrody Burmistrz:

- wydaje zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów (art.47e u.o.p.)
- ustala wysokość opłaty za usunięcie drzewa lub krzewów (art.47f u.o.p.)
- wymierza karę pieniężną za zniszczenie terenów zieleni albo drzew lub krzewów, powodowanie niewłaściwym wykonywaniem robót ziemnych lub wykorzystaniem sprzętu mechanicznego albo urządzeń technicznych oraz zastosowaniem środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności oraz za usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia, a także za zniszczenie spowodowane niewłaściwą pielęgnacją terenów zieleni, zadrzewień, drzew lub krzewów (art. 47k u.o.p.)

w zakresie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie Burmistrz:

- sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez właścicieli nieruchomości obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości (art. 5 ust. 6 u.c.p.)
- wydaje zezwolenie na świadczenie usług w zakresie określonym ustawą (art. 7 u.c.p.)

w zakresie ustawy prawo geologiczne i górnicze Burmistrz:

- uzgadnia udzielenie koncesji na działalność określoną w art. 15 ust 1-4 (art. 16 ust 5 pr.g.g.)
- opiniuje wydanie decyzji w sprawie zatwierdzenia projektu prac geologicznych (art. 33 ust. 2 pr.g.g.)
- opiniuje wydanie decyzji w sprawie zatwierdzenia planu ruchu zakładu górniczego (art. 64 ust 5 pr.g.g.)

w zakresie prawa wodnego Burmistrz:

- nakazuje właścicielowi gruntu przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom, jeżeli spowodował zmiany stanu wody na gruncie, szkodliwie wpływające na grunty sąsiednie (art. 29 ust 2 pr.wod.)
- zatwierdza ugodę zawartą przez właścicieli gruntów ustalającą zmiany stanu wody na gruntach, jeżeli zmiany te nie wpływają szkodliwie na inne nieruchomości lub gospodarkę wodną (art. 30 ust 2 pr.wod.)

Uchwały Rady Miejskiej

Do najważniejszych należy zaliczyć uchwały:

- w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (art. 6-9 u.z.p.)
- w sprawie programu ochrony środowiska dla gminy (art. 18 poś)
- w sprawie planu gospodarki odpadami dla gminy (art. 14 u.odp.)
- o nałożeniu obowiązku udzielania informacji o wytworzonych odpadach oraz sposobach gospodarowania odpadami – w odniesieniu do odpadów innych niż niebezpieczne – w ilości do 5 ton rocznie (art. 17 ust. 3 u.odp.)
- w sprawie wprowadzania niektórych form ochrony przyrody (art. 34 u.o.p.)
- w sprawie uznania określonego obszaru pokrytego drzewostanem o charakterze parkowym za park gminny (art. 34a u.o.p.)
- określającą szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy (art. 4 u.c.p.)
- uchwałę w sprawie wyznaczenia miejsc wydobywania kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów w granicach powszechnego korzystania z wody.

Kontrola przestrzegania prawa

Za kontrolę przestrzegania warunków określonych w różnych pozwoleniach dotyczących korzystania z zasobów środowiska naturalnego odpowiada wojewódzki inspektor ochrony środowiska. Ponadto, Wojewoda na wniosek wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub za jego zgodą, może powierzyć w drodze porozumienia, prowadzenie spraw z zakresu właściwości wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, w tym wydawanie w jego imieniu decyzji administracyjnych, powiatom położonym na terenie województwa.

Monitoring stanu środowiska

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli pomiar stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiskowych. Monitoring był zwykle zaliczany do instrumentów społecznych (informacyjnych), jako bardzo ważna podstawa analiz, ocen czy decyzji. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących przez zapisy w niektórych aktach prawnych czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym. Monitoring stanu środowiska opisano przy omawianiu poszczególnych elementów środowiska w załączniku.

6.1.3. Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłata za gospodarze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna i fundusze celowe

Opłaty za gospodarze korzystanie ze środowiska

Opłaty te pełnią funkcje prewencyjne. Funkcja prewencyjna realizowana jest poprzez zachęcanie podmiotów (dotyczy to podmiotów gospodarczych) do wyboru technologii, lokalizacji produkcji, instalowania urządzeń ochronnych oraz oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych w sposób najodpowiedniejszy z punktu widzenia ochrony środowiska.

Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów

Opłaty trafiają do funduszy celowych (fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz fundusz ochrony gruntów). Pobierają je organy administracji (np. Urząd Marszałkowski, organ gminy) lub, jak w przypadku gruntów rolnych i leśnych, wnoszone są bezpośrednio do funduszu celowego.

Podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty (według stawek obowiązujących w okresie, w którym korzystanie ze środowiska miało miejsce) i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami ponoszą

opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne.

Należy także wspomnieć, że podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

Administracyjne kary pieniężne

Kary pieniężne nie są sensu stricto środkiem ekonomicznym, są raczej związane z instytucją odpowiedzialności prawnej. Spełniają jednak funkcje podobne do opłat. Kary pobiera się w tych samych sytuacjach co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu, karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ gminy. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa poś przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

6.1.4. Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne wspomagają realizację programu ochrony środowiska. Zagadnienie to wiąże się z realizacją zasady współdziałania, której służą uzgodnienia i usprawnienia instytucjonalne.

Instrumenty społeczne są to narzędzia dla usprawniania współpracy i budowania partnerstwa, tzw. „uczenie się poprzez działanie”. Wśród nich istnieje podział na dwie kategorie wewnętrzne: pierwsza dotyczy działań samorządów a narzędziami są przede wszystkim działania edukacyjne, druga polega na budowaniu powiązań między władzami samorządowymi a społeczeństwem, gdzie podstawą jest komunikacja społeczna: systemy konsultacji i debat publicznych oraz wprowadzanie mechanizmów tzw. budowania świadomości (kampanie edukacyjne).

Działania edukacyjne realizowane są w różnych formach i na różnych poziomach, począwszy od przedszkoli, poprzez szkoły wszystkich stopni a skończywszy na tematycznych szkoleniach adresowanych do poszczególnych grup zawodowych i organizacji. Działalność ta prowadzona jest od wielu lat, lecz ciągle wymaga dalszego poszerzania sposobów aktywizacji społeczeństwa oraz szkolenia coraz to innych grup zawodowych i społecznych. Edukacja ekologiczna została szerzej we wcześniejszych rozdziałach.

Czynnikami decydującymi o sukcesie realizowanej edukacji ekologicznej są rzetelna informacja o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem. Komunikacja społeczna coraz częściej nabiera form zinstytucjonalizowanych. Z jednej strony jest to tworzenie biur komunikacji społecznej w urzędach, z drugiej strony - podpisywanie formalnych deklaracji współpracy z organizacjami społecznymi i wspieranie ich działań poprzez np. wprowadzanie przedstawicieli organizacji do różnego rodzaju ciał opiniotwórczo-doradczych, organizowanie regularnych spotkań z organizacjami, itp.

Im szerszy jest zakres strategii lub programu i związanych z nią działań, tym więcej jest grup i osób, które mogą wpłynąć na proces opracowywania i wdrażania strategii czy też programu: od sposobu i jakości komunikowania się z nimi zależą wspólnie wypracowane cele i ich realizacja.

W nowym podziale kompetencji ustawodawca nakłada na instytucje rządowe i samorządowe obowiązek wzajemnego informowania się i uzgadniania. Obowiązek ten dotyczy w pierwszej kolejności wymiany informacji między przedstawicielami różnych szczebli samorządu i rządowych organizacji ochrony środowiska.

Ustawa prawo ochrony środowiska nie przewiduje żadnych ograniczeń w korzystaniu z prawa dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie, a dostęp do informacji nie jest uzależniony od uczestnictwa w żadnym konkretnym postępowaniu i posiadania jakiegokolwiek interesu w sprawie.

Szeroko pojęta komunikacja może służyć:

- wymianie informacji roboczej z innymi osobami pracującymi nad tym samym tematem,
- wspieraniu procesu, np. przekazywaniu określonych informacji politykom, sponsorom czy decydentom,
- wciąganiu stron do współpracy, np. budowaniu zainteresowania dzięki rzetelnej i ciekawie podanej informacji, wymiana zdań z osobami o postawie (początkowo) krytycznej, wyjaśnianie stanowisk,
- zapobieganiu zakłóceniom procesu (np. blokowaniu realizacji) poprzez wciągnięcie wszystkich zainteresowanych stron "otwartego planowania" w proces opracowywania strategii / programu
- promocji strategii / programu (m.in. promocja sukcesu)

Dobra komunikacja z różnymi partnerami włączonymi w zagadnienie ochrony środowiska i rozwoju społeczno-gospodarczego (grupami zadaniowymi) jest podstawą dobrej współpracy, prowadzącej do większego zaangażowania w realizację polityki ochrony środowiska.

Współdziałanie jest niezbędnym instrumentem w przypadku konieczności uczestniczenia kilku podmiotów w finansowaniu przedsięwzięcia objętego programem ochrony środowiska. Jest to jednocześnie najlepszy przykład partnerstwa, także publiczno-prywatnego w celu np. wykonania tzw. montażu finansowego. Uczestnictwo prywatnych właścicieli działek (np. w przypadku budowy systemu kanalizacji) wymaga zastosowania rozwiązań prawnych umożliwiających uczestnictwo grupy prywatnych podmiotów fizycznych jako partnera dla innych podmiotów prawnych. Takie rozwiązania w postaci np. utworzenia komitetu budowy, mogą także umożliwić formalne przekazywanie dofinansowania grupie prywatnych właścicieli ze strony podmiotu dysponującego środkami na realizację przedsięwzięcia np. w rodzaju przydomowych oczyszczalni ścieków.

Podobne rozwiązanie może być przyjęte w przypadku wspomagania przedsięwzięć związanych ze zmianą nośnika energii w systemach ogrzewania w domach mieszkalnych.

Współdziałanie w ramach gospodarki wodno-ściekowej czy gospodarki odpadami będzie polegało na uzgodnieniach dotyczących finansowania i organizacji działań w tym zakresie. Szczególnie istotne będzie działanie w porozumieniu w przypadku współfinansowania przedsięwzięć oraz korzystania z funduszy UE.

Władze Miasta i Gminy Czerwieńska współpracują lub będą współpracować z zakładami przemysłowymi oraz organizacjami publicznymi dla osiągnięcia lepszego poziomu ochrony środowiska.

Konwencjonalne podejście do kształtowania polityki ochrony środowiska (system nakazowo-kontrolny z wykorzystaniem instrumentów regulacyjnych i bodźców ekonomicznych) wciąż dominuje - przemysł musi spełniać normy i uiszczać opłaty ustanowione przez rząd, a przeważającymi technikami ochronnymi są technologie "końca rury", np. utylizacja odpadów.

Korzystne uzupełnienie stanu obecnego w zakresie efektywnego zarządzania środowiskiem powinno stanowić komplementarne podejście bazujące na współpracy, z zaangażowaniem "grup zadaniowych / docelowych". Kooperatywne kształtowanie polityki ochrony środowiska jest efektywniejsze dla np. zrównoważonego rozwoju przemysłu, niż tradycyjne regulacje nakazowo-kontrolne. Wynika to z lepszego wykorzystania potencjału zaangażowanej tu strony przemysłowej.

6.1.5. Instrumenty strukturalne

Instrumenty strukturalne rozumiane są jako narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrażania polityk środowiskowych. Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

Strategie i programy wdrożeniowe

Strategia rozwoju gminy Czerwieńsk jest dokumentem wytyczającym główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska w skali miasta i gminy. Dokument ten jest bazą dla programów sektorowych (np. dot. rozwoju przemysłu, turystyki, ochrony zdrowia, itd.), a także daje ogólne wytyczne co do kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Czerwieńsk jest zarówno planem polityki ochrony środowiska do 2011 roku, jak i programem wdrożeniowym na najbliższe 4 lata (2004 - 2007).

Należy jednak zaznaczyć, że program ochrony środowiska uwzględnia kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej strony wytycza pewne ramy tego rozwoju. Oznacza to, że działania realizowane np. w przemyśle czy rolnictwie muszą być brane pod uwagę w programie ochrony środowiska i jednocześnie ochrona środowiska wymaga podejmowania pewnych działań w poszczególnych dziedzinach gospodarki i codziennego bytowania mieszkańców województwa.

Również plan gospodarki odpadami, jest planem strategicznym i wdrożeniowym. Podaje on zarówno projektowany system gospodarowania odpadami, ale także rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz harmonogram uruchamiania środków finansowych i ich źródeł.

Systemy zarządzania środowiskowego

Od zakładów przemysłowych, które nadal są źródłem poważnych zagrożeń dla środowiska, oczekuje się zwiększonej aktywności na rzecz jego ochrony. Ochrona ta nie może sprowadzać się tylko do naprawy już zaistniałych szkód i spełniania wymogów zdefiniowanych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska. Konieczne staje się przede wszystkim zapobieganie powstawaniu negatywnych oddziaływań czy szkód w środowisku. Działania na rzecz ochrony środowiska wymuszane są przez czynniki zewnętrzne: społeczeństwo, przepisy prawne, administrację publiczną zajmującą się ochroną środowiska, a także międzynarodowe otoczenie.

Koncepcja zrównoważonego rozwoju stwarza podstawę do zmiany nastawienia przedsiębiorców do ochrony środowiska, polegające na samodzielnym definiowaniu problemów i szukaniu (z wyprzedzeniem) środków zaradczych. Stąd powstała koncepcja zarządzania środowiskowego.

Cechą zarządzania środowiskowego jest włączenie środowiska i jego ochrony do celów strategicznych firmy i przypisanie tych zagadnień do kompetencji zarządu firmy. Idea ta jest realizowana poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem (systemy sformalizowane - np. normy ISO 14 000 EMAS, lub niesformalizowane - np. Program Czystszej Produkcji). Powinny być prowadzone działania inspirujące firmy do starań o wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego, wskazujące na niewątpliwie korzyści wynikające z jego wprowadzenia. Systemy zarządzania środowiskowego polecane są również dla zakładów gospodarki komunalnej oraz instytucji publicznych, w tym Urzędów Wojewódzkich, Urzędów Powiatowych i Urzędów Gminnych.

W późniejszym etapie należy poszukiwać sposobu jak włączyć system zarządzania środowiskowego w pozwolenia wydawane przez Wojewodę lub Starostę dla zakładów zlokalizowanych w powiecie zielonogórskim. Takie podejście jest zgodne z polityką Unii Europejskiej, która poleca systemy zarządzania środowiskowego jako wyraz własnej odpowiedzialności przemysłu za sprawy środowiskowe.

6.3. Upowszechnianie informacji dla środowisku

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska organy administracji są obowiązane udostępniać każdemu informacje o środowisku i jego ochronie, znajdujące się w ich posiadaniu (art. 19 ustawy prawo ochrony środowiska). Zakres informacji i zasady ich udostępniania określa poś Dział IV Informacje o środowisku.

Miasto i Gmina Czerwieńsk będzie maksymalnie wykorzystywała nowoczesne środki komunikowania się. W pierwszej kolejności rozszerzony zostanie zakres informacji dostępny na stronach internetowych miasta o dane dot. oceny stanu środowiska w mieście i Gminie i informacje nt.

realizacji niniejszego programu. Wstępem będzie umieszczenie na stronie internetowej streszczenia wersji roboczej Programu.

Istotną rolę będą pełniły pozarządowe organizacje ekologiczne prowadzące działalność informacyjną lub konsultacyjną dla społeczeństwa. Intensyfikowane będą działania wynikające z „Narodowej strategii edukacji ekologicznej” oraz jej programu wykonawczego.

6.4. Organizacja zarządzania środowiskiem

6.4.1. Wprowadzenie

Zarządzanie środowiskiem w okresie początkowym będzie wymagało wyodrębnienia struktury zarządzania środowiskiem od struktury zarządzania tym programem. Jednakże, docelowo program ten powinien utożsamiać się z systemem zarządzania środowiskiem w gminie. Jest to jeden z najważniejszych celów postawionych przed zarządzającymi programem. Program powinien wypracować instrumentarium, które umożliwi osiągnięcie unifikacji zarządzania programem z zarządzaniem środowiskiem.

6.4.2. Ogólne zasady zarządzania środowiskiem

Dotychczasowy rozwój teorii i praktyki zarządzania ekologicznego wskazuje, że system zarządzania realizujący cele ekologiczne powinien opierać działania na następujących zasadach:

- zanieczyszczający płaci, użytkownik płaci,
- przezorności,
- współodpowiedzialności,
- pomocniczości.

Są to zasady powszechnie już akceptowane i stosowane w wielu krajach. Jednocześnie z istoty koncepcji zrównoważonego rozwoju wynikają tzw. złote reguły zarządzania ekologicznego:

- nieodnawialne zasoby środowiska powinny być wykorzystywane w takim zakresie, w jakim istnieje możliwość ich substytucyjnego kompensowania zasobami odnawialnymi,
- odnawialne zasoby środowiska powinny być wykorzystywane tylko w zakresie nie przekraczającym stopnia ich odnawialności,
- chłonność środowiska nie powinna być w żadnym zakresie przekroczona,
- różnorodność biologiczna środowiska nie powinna maleć.

Podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska kierują się głównie efektami ekonomicznymi i zasadami konkurencji rynkowej, a od niedawna liczą się także z głosami opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzanie środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizację technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrolę emisji zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji odpowiedzialnych za wykonywanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska przez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska.

Istotnym novum w nowym podziale kompetencji jest nałożenie na wszystkie szczeble samorządu i organów rządowych obowiązku wzajemnego informowania się i uzgadniania. Dotyczy to również programów ochrony środowiska.

Przepisy przewidują tworzenie na wszystkich szczeblach administracji rozbudowanego systemu dokumentów planistycznych wytyczających generalne kierunki polityki rozwoju w kontekście ochrony środowiska i zagospodarowania przestrzennego.

Zarządy województw, powiatów i gmin sporządzają programy ochrony środowiska w celu realizacji polityki ekologicznej państwa.

Dokumenty dotyczące zagospodarowania przestrzennego sporządza się na wszystkich szczeblach, ale nie wszystkie mają jednakową moc prawną i rolę w całym systemie. Z punktu widzenia prawnego najmocniejszą pozycję w omawianej strukturze ma gmina, gdyż tylko miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalane przez gminy, mają rangę obowiązującego powszechnie przepisu prawa. Oznacza to w uproszczeniu, że wszelkie programy, plany i strategie formułowane na różnych szczeblach mają tylko wtedy szansę realizacji, jeśli znajdują odzwierciedlenie w konkretnym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Samorząd gminny określa również strategię rozwoju gminy, na którą składa się m.in. racjonalne korzystanie z zasobów przyrody oraz kształtowanie środowiska naturalnego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ustawowy jest również obowiązek uchwalenia gminnego programu ochrony środowiska.

6.4.3. Zarządzanie programem ochrony środowiska

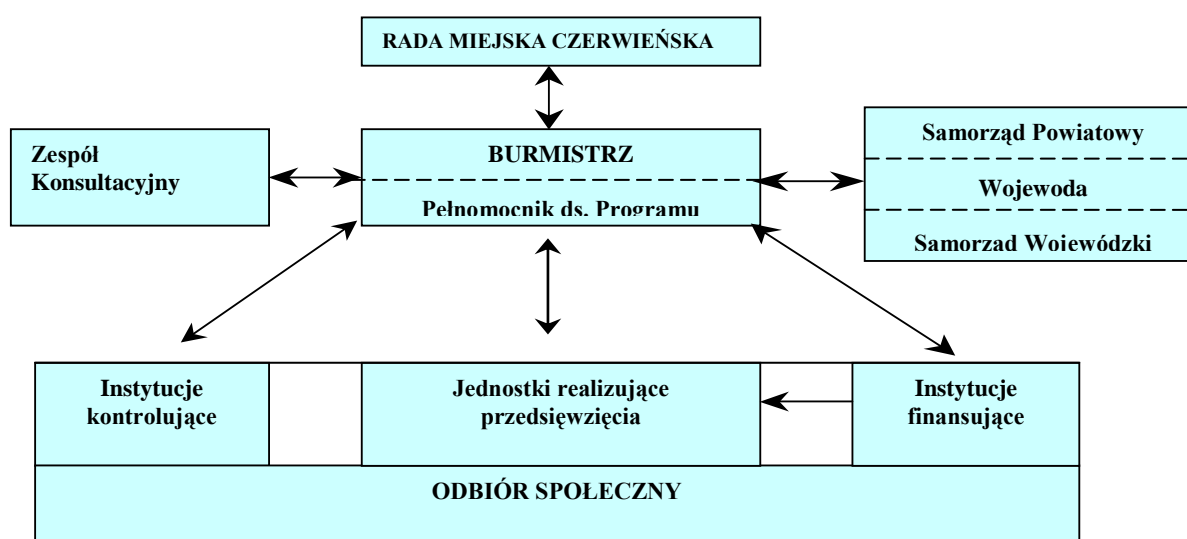
Podstawową zasadą realizacji programu ochrony środowiska powinna być zasada wykonywania zadań przez poszczególne jednostki włączone w zagadnienia ochrony środowiska, świadome istnienia programu i swojego uczestnictwa w nim. Szansę na skuteczne wdrożenie Programu daje dobra organizacja zarządzania nim.

Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji Programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- Podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem.
- Podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące
- Podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu.
- Społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Schemat zarządzania Programem przedstawia rycina 4.

Rycina nr 4. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na Burmistrzu, który składa Radzie Miejskiej raporty z wykonania Programu. Burmistrz współdziała z organami administracji rządowej

i samorządowej szczebla wojewódzkiego oraz powiatowego, które dysponują instrumentarium wynikającym z ich kompetencji. Wojewoda (oraz podległe mu służby zespolone) dysponuje instrumentarium prawnym umożliwiającym reglamentowanie korzystania ze środowiska. Natomiast w dyspozycji Zarządu Województwa, Powiatu Zielonogórskiego oraz Burmistrza Miasta i Gminy Czerwieńsk znajdują się instrumenty finansowe na realizację zadań programu (poprzez WFOŚiGW i PFOŚiGW w Zielonej Górze, GFOŚiGW w gminie Czerwieńsk).

Ponadto Burmistrz współdziała z instytucjami administracji specjalnej, w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (IS, WIOŚ), prowadzą monitoring wód (RZGW).

Jak już wspomniano wcześniej, odbiorcą Programu są mieszkańcy Miasta i Gminy Czerwieńsk, którzy subiektywnie oceniają efekty wdrożonych przedsięwzięć. Ocenę taką można uzyskać poprzez wprowadzenie odpowiednich mierników świadomości społecznej, co opisano w dalszej części dokumentu.

6.4.4. Monitoring wdrażania programu

Zakres monitoringu

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- Określenia stopnia wykonania przedsięwzięć priorytetowych
- Określenia stopnia realizacji przyjętych celów
- Oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem
- Analizy przyczyn tych rozbieżności.

Burmistrz (poprzez pełnomocnika ds Programu) będzie oceniał co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w programie. Pod koniec 2005 roku nastąpi ocena realizacji przedsięwzięć priorytetowych przewidzianych do realizacji w latach 2004 - 2007. Wyniki oceny będą stanowiły wkład dla nowej listy przedsięwzięć, obejmujących okres 2006 - 2009. Ten cykl będzie się powtarzał co dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie dla okresu do 2011 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie "Prawo ochrony środowiska", a dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska. Wynikającymi z zapisów ustawy są następujące działania:

- Ocena postępów we wdrażaniu programu ochrony środowiska, w tym przygotowanie raportu (co dwa lata)
- Aktualizacja listy przedsięwzięć (co dwa lata)
- Aktualizacja polityki ochrony środowiska, tj. celów ekologicznych i kierunków działań (co cztery lata).

Wskaźniki monitorowania efektywności Programu

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Poniżej zaproponowano istotne wskaźniki, przyjmując że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Tabela nr 2. Wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Czerwieńska

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy (2002 lub 2003 r.)
<i>A. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko</i>		
1	Jakość wód powierzchniowych płynących	2002 rok Zimny Potok (m. Wysokie) – II klasa Zimny Potok (poniżej ujścia Łączy) – non Łączy (przed ujściem do do Zimnej wody – non Łączy powyżej Czerwieńska – II klasa Łączy (poniżej Czerwieńska) - non
2	Jakość wód powierzchniowych	Wysokie -1- Ib Wysokie 2 - Ib
3	Stopień zwodociągowania gminy	2002 rok 100% - miasto Czerwieńsk 97% - gmina Czerwieńsk
4	Długość sieci wodociągowej	2002 rok 11,9 km – miasto Czerwieńsk 58,8 km – gmina Czerwieńsk
5	Stopień skanalizowania gminy	2002 rok 97% - miasto Czerwieńsk 0% - gmina Czerwieńsk
6	Długość sieci kanalizacyjnej	2002 rok 107,7 km
7	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód powierzchniowych lub do ziemi nieoczyszczone	2002 rok 28,5%
8	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód powierzchniowych lub do ziemi i oczyszczone	2002 rok 71,5%
9	Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych / 1 mieszkańca x rok	Szczegóły w PGO
10	Udział odpadów komunalnych składowanych na składowiskach	Szczegóły w PGO
11	Udział odpadów przemysłowych składowanych na składowiskach	Szczegóły w PGO
12	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	nieznająca
13	Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych (bez CO ₂)	nieznająca
14	Procentowy udział lasów i gruntów leśnych	51% (2002r)
15	Udział obszarów chronionych	18,6% (2002r)
16	Ilość pomników przyrody	19 szt. (2002r)
<i>B. Wskaźniki świadomości społecznej</i>		
17	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska wg oceny jakościowej	b.d.
18	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców	b.d.
19	Liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno – informacyjnych	b.d.
20	Ilość ścieżek edukacyjnych	2

Określenie powyższych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji:

- Pochodzących z monitoringu środowiska (grupa A). Informacje te powinny być opracowane przez WIOŚ
- Pochodzących z przeprowadzenia odpowiednich badań społecznych (grupa B), np. raz na 4 lata. Badania te powinny być prowadzone przez wyspecjalizowane jednostki badania opinii społecznej. Mierniki społecznych efektów programu są wielkościami wolnozmiennymi. Są wynikiem badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów programu przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do Urzędu Miasta i Gminy, Starostwa, Wojewody, WIOŚ.

W oparciu o analizę wskaźników grupy A i grupy B będzie możliwa ocena efektywności realizacji ‘Programu ochrony środowiska’ a w oparciu o tą ocenę – aktualizować program.

6.4.5. Harmonogram wdrażania Programu

Poniższa przedstawia szczegółowy harmonogram wdrażania „Programu ...”. Należy jednak zaznaczyć, iż możliwe są modyfikacje tego harmonogramu w zależności od oceny postępów w zakresie osiągnięcia celów i zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych.

Tabela nr 3. Harmonogram wdrażania Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Czerwieńsk

Lp.	Zadania	Rok	2003	2004	2005	2006	2007	Itd.
1.	Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Czerwieńsk							
	a) Cele do 2011 roku i kierunki działań		Do 2011				Do 2015	
	b) lista przedsięwzięć proponowanych do realizacji w latach 2004 -2007		2004 do 2007		2006 - 2009		2008 do 2011	
2.	Monitoring							
2.1.	<i>Monitoring stanu środowiska</i>							
2.2.	<i>Monitoring polityki środowiskowej</i>							
	• Mierniki efektywności Programu							
	• Ocena realizacji listy przedsięwzięć							
	• Raporty z realizacji Programu							
	• Ocena realizacji celów do 2011 roku (2015, itd.) i kierunków działań							

6.5. Główne działania w ramach zarządzania Programem

W oparciu o poprzednie paragrafy niniejszego rozdziału, poniższa tabela przedstawia najważniejsze działania w ramach następujących zagadnień: wdrażanie "Programu ochrony środowiska" (koordynacja, weryfikacja celów ekologicznych, strategii ich i listy przedsięwzięć, współpraca z różnymi jednostkami), edukacja i komunikacja ze społeczeństwem (w tym system informacji o środowisku), systemy zarządzania środowiskiem, monitoring stanu środowiska. Dla każdego zagadnienia wskazano instytucje uczestniczące w realizacji wyszczególnionych działań.

Tabela nr 4. Główne działania w ramach zarządzania środowiskiem

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2004-2007	Instytucje uczestniczące
1.	WDRAŻANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY CZERWIEŃSK	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja wdrażania Programu - Współpraca z różnymi jednostkami - Ocena wdrożenia przedsięwzięć (2x, 2006 i 2008) - Ocena realizacji i weryfikacja celów ekologicznych i kierunków działań (1x, 2006) - Raporty o wykonaniu Programu (2x, 2005 i 2007) 	Burmistrz, Inne jednostki wdrażające Program
2.	Edukacja ekologiczna, Komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej w oparciu o instytucje zajmujące się tym zagadnieniem-Realizacja zapisów ustawy dot. dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie - Większe wykorzystanie mediów (prasa, telewizja, internet) w celach informowania 	Burmistrz, organy gminy, Zarząd województwa WIOŚ, Organizacje pozarządowe

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2004-2007	Instytucje uczestniczące
		<p>społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacji programów</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stosowanie systemu "krótkich informacji" o środowisku (wydawanie ulotek i broszur informacyjnych)-Szersze włączenie organizacji pozarządowych w proces edukacji ekologicznej i komunikacji ze społeczeństwem 	
3.	Systemy zarządzania środowiskiem	<ul style="list-style-type: none"> - Rozszerzanie systemu ISO 14001 w jednostkach gminy - Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem 	Burmistrz, Starosta, Wojewoda Fundusze celowe
4.	Monitoring stanu środowiska	<ul style="list-style-type: none"> - Zgodnie z wymaganiami ustawowymi - Informacje o stanie środowiska w gminie 	WIOŚ, WSSE Burmistrz

7. ASPEKTY FINANSOWE WDRAŻANIA PROGRAMU

7.1. Wprowadzenie

W niniejszym Wprowadzeniu rozdziale omówiono potencjalne źródła finansowania i ich szacunkowy udział w kosztach realizacji przedsięwzięć zdefiniowanych w "Programie..." (par. 7.2.). Koszty wdrażania "Programu ..." zostały określone dla okresu 2004 - 2007 (par. 7.3.). Dla dalszych okresów (po 2007 roku) koszty powinny być szacowane w następnych etapach realizacji Programu, w ramach uściślenia informacji i korygowania działań na podstawie badań monitoringowych. Koszty wdrożenia przedsięwzięć zdefiniowanych w "Programie ochrony środowiska" dla okresu 2004 - 2007, podane są w cenach III kwartału 2003 roku.

7.2. Potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć Programu

Niezbędnym elementem "Programu ochrony środowiska" jest wskazanie potencjalnych źródeł finansowania przedsięwzięć zdefiniowanych w programie. Są to przede wszystkim środki własne gminy wraz ze środkami pochodzącymi z gminnego funduszu ochrony środowiska, środki podmiotów gospodarczych, środki budżetu Państwa i budżetu województwa lubuskiego, a także środki pochodzące z funduszy celowych (PFOŚiGW, NFOŚiGW, WFOŚiGW) i środki pomocowe.

Specyfiką systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce jest to, że większą część wydatków ponoszą samorządy terytorialne, fundusze ekologiczne i przedsiębiorstwa, natomiast udział środków budżetu państwa jest niewielki.

W poprzednich latach przeciętny udział funduszy ochrony środowiska oraz dopłat do kredytów uruchamianych przez Bank Ochrony Środowiska wynosił około 30% wartości inwestycji. W najbliższych latach rola funduszy ekologicznych (przede wszystkim Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) powinna polegać na koncentrowaniu środków na wspieranie inwestycji priorytetowych z punktu widzenia integracji z UE. Jednocześnie oczekuje się spadku udziału funduszy ochrony środowiska, ze względu na ogólną poprawę stanu środowiska, a co za tym idzie zmniejszenie wpływów z tytułu opłat i kar ekologicznych. Natomiast oczekuje się większego niż dotychczas zaangażowania środków pomocowych, w tym z funduszy przedakcesyjnych oraz po uzyskaniu członkostwa w UE - funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (2004 - 2006).

Inwestycje przewidywane do realizacji w przemyśle będą finansowane ze środków własnych i kredytów komercyjnych oraz uzupełniająco z funduszy ochrony środowiska, pod warunkiem uznania danego zadania za priorytetowe w skali województwa.

Jak wspomniano wcześniej, istotny ciężar finansowania inwestycji w infrastrukturze pozostanie na barkach gminy, często poprzez zaciąganie długu w bankach i w międzynarodowych instytucjach finansujących (np. EBOiR). Coraz częściej gminy podejmują decyzje o udzieleniu praw inwestorowi zewnętrznemu do wykonywania działań z zakresu ochrony środowiska poprzez spółki z udziałem gminy, który to udział jest gwarancją jej wpływu na decyzje podejmowane przez spółkę oraz na jakość świadczonych usług.

7.3. Koszty realizacji przedsięwzięć w latach 2004-2007

7.3.1. Wprowadzenie

W okresie lat 2004 - 2007 przewiduje się działania z zakresu:

- Zarządzania środowiskiem zgodnie z celami i strategią Programu Ochrony Środowiska; koordynacja / zarządzanie, monitoring wdrażania programu, doskonalenie przepływu informacji,
- Inwestowania w techniczną infrastrukturę ochrony środowiska (zgodnie z listą przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2004 - 2007)

- Wykonywania niezbędnych opracowań, koncepcji, analiz i ocen (przedsięwzięcia pozainwestycyjne)

7.3.1. Koszty realizacji przedsięwzięć w latach 2004-2007

Szacunkowe koszty wdrażania "Programu..." w latach 2004 - 2007 przedstawiono w tabeli zbiorczej. Koszty te zostały określone w oparciu o:

- szczegółowe dane zgłoszone przez różne jednostki nt. kosztów realizacji konkretnych przedsięwzięć lub szacunek kosztów przeprowadzony w oparciu o średnie wskaźniki dotyczące budowy i eksploatacji urządzeń,
- szacunek kosztów związanych z zarządzaniem Programem

Tabela nr 5. Szacunkowe koszty wdrażania Programu w latach 2004-2007 (w tys PLN)

Lp.	Zagadnienie	Koszty w latach 2004-2007 w tys. PLN		
		Pozainwestycyjne	Inwestycyjne	Razem
1	Zarządzanie Programem	5	0	5
2	Edukacja ekologiczna	9	0	9
3	Jakość wód – gospodarka ściekowa	0	14 361	14 361
4	Jakość wód – zaopatrzenie w wodę	0	2 014	2 014
5	Powietrze atmosferyczne	0	200	200
6	Przyroda i krajobraz	120	594	714
7	Gleby użytkowane rolniczo ³	0	400	400
8	Lasy	1340	0	1340
9	Ochrona przeciwpowodziowa	0	19 000	19 000
10	Gospodarka odpadami – w planie gospodarki odpadami			
Razem w latach 2004 - 2007		1 474	36 569	38 043

7.3.2. Prognoza podziału kosztów wg źródeł finansowania

Strukturę finansowania wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Czerwieńsk w latach 2004–2007 przedstawia tabela 6.

Tabela nr 6. Struktura finansowania Programu ochrony środowiska w latach 2004-2007

ŹRÓDŁO	Udział	
	%	tys. PLN
Środki własne gminy Czerwieńsk wraz z GFOŚiGW	23,12	9000
NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFOŚiGW	19,53	7600
Budżet państwa	28,26	11000
Środki pomocowe UE	27,75	10800
Środki własne podmiotów gospodarczych	1,34	520
RAZEM	100	38920

³ W tym koszty zalesiania

9. SPIS LITERATURY

1. II Polityka Ekologiczna Państwa, Warszawa, 2001
2. Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2002
3. Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000 - 2006; Ministerstwo Środowiska, 2000
4. Narodowa strategia edukacji ekologicznej, Ministerstwo Środowiska, 1998
5. NATURA 2000 Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2002
6. Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 - 2010 (Projekt), Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2002
7. Spójna polityka strukturalna rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 1998
8. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Instytut Ochrony Środowiska, Zakład Polityki Ekologicznej, 2002
9. Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2000, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2001
10. Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, Państwowy Instytut Geologiczny, Zakład Geologii i Hydrologii Inżynierskiej, Warszawa, 2000
11. Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego, Arcadis Ekokonrem Sp. z o. o. z Wrocławia, 2003
12. Program ochrony środowiska dla Powiatu Zielonogórskiego, Arcadis Ekokonrem Sp. z o. o. z Wrocławia, 2003
13. Rocznik statystyczny Głównego Urzędu Statystycznego; 2002, 2003
14. Raport o stanie środowiska województwa lubuskiego, WIOŚ, 2001, 2002
15. Raporty z monitoringu środowiska <http://www.zgora.pios.gov.pl/>
16. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego, listopad 2000
17. Strategia Gminy Czerwieńsk na lata 2002-2010

10. WYKAZ SKRÓTÓW

ARiMR	- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ANR	- Agencja Nieruchomości Rolnych
BAT	- Best Available Techniques (Najlepsze Dostępne Techniki)
BATNEEC	- Najlepsza dająca się zastosować technologia nie wymagająca nadmiernych kosztów
b.d.	- brak danych
b.k.d.	- bez kosztów dodatkowych
EFRR	- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
ERDF	- z ang. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
ESOCh	- Europejska Sieć Obszarów Chronionych
FOGRiL	- Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych i Leśnych
GFOŚiGW	- Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
GUS	- Główny Urząd Statystyczny
GZWP	- Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IMiGW	- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
IOŚ	- Inspekcja Ochrony Środowiska
IPPC	- Dyrektywa Unii Europejskiej o zintegrowanej kontroli i przeciwdziałaniu zanieczyszczeniu środowiska
IS	- Inspekcja Sanitarna
ISO	- International Organization for Standarization (Miedzynarodowy system ujednocniania norm)
ISPA	- Fundusz pomocowy Unii Europejskiej (dla inwestycji dot. ochrony środowiska)

	- i zabudowa infrastruktury transportowej)
IUNG	- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
KDPR	- Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej
KRE	- Krajowa Rada Ekologiczna
LOP	- Liga Ochrony Przyrody
MEN	- Ministerstwo Edukacji Narodowej
MOŚZNiL	- Minister Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
MŚ	- Ministerstwo Środowiska
NFOŚiGW	- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
non	- nieodpowiadający normom
NPR	- Narodowy Plan Rozwoju
OChK	- Obszary Chronionego Krajobrazu
ODR	- Ośrodki Doradztwa Rolniczego
OECD	- Organization for Economic Cooperation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
OOŚ	- Ocena Oddziaływania na Środowisko
OSO	- Obszary Specjalnej Ochrony
PAN	- Polska Akademia Nauk
PCB	- Polichlorowane Bifenyle
PCT	- Polichlorowane Trifenyle
PEP	- Polityka Ekologiczna Państwa
PFOŚiGW	- Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
PGO	- Plan Gospodarki Odpadami
PHARE	- Fundusz pomocowy Unii Europejskiej
PK	- Park Krajobrazowy
PKB	- Produkt Krajowy Brutto
PKE	- Polski Klub Ekologiczny
PIG	- Państwowy Instytut Geologiczny
PM10	- Pył zawieszony o granulacji do 10 µm
POE	- Pozarządowe Organizacje Ekologiczne
POŚ	- Prawo ochrony środowiska
PRDiM	- Przedsiębiorstwo Robót Drogowych i Mostowych
PSP	- Państwowa Straż Pożarna
PTTK	- Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze
PWiK	- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZW	- Polski Związek Wędkarski
RDLP	- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RLM	- Równoważna Liczba Mieszkańców
RZGW	- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SAPARD	- Fundusz pomocowy Unii Europejskiej dla rolników
SOO	- Specjalne Obszary Ochrony
SP	- Starostwo Powiatowe
SPO	- Sektorowy Program Operacyjny
SRM	- odpady szczególnego ryzyka
SUW	- Stacja Uzdatniania Wody
t.d.o.	- trudne do określenia
UE	- Unia Europejska
UG	- Urząd Gminy
UM	- Urząd Miasta /Marszałkowski
UNEP	- United Nations Environment Programme (program na rzecz środowiska ONZ)
UNIDO	- United Nations Industrial Development Organization (Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw rozwoju przemysłu)
US	- Urząd Statystyczny
UW	- Urząd Wojewódzki
WFOŚiGW	- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	- Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska
WOSRiL	- Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
WSSE	- Wojewódzka Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna
LZMiUW	- Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
ZPORR	- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego